

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

DVOJTÝŽDENNÍK MESTA BANSKÁ ŠTIAVNICA

28. august 2025

číslo 15

ročník XXXVI

cena 0,70 €

Začiatok

školského
roka 2025/2026
str. 3

Nové

služobné
vozidlo
str. 4

Program

Salamandrových dní
2025
str. 5 - 6

Návšteva delegácie z Prahy

Dňa 13. 8. 2025 navštívila primátorku mesta delegácia z Prahy, mesta, ktoré prispelo finančnou čiastkou vo výške 4 milióny Kč (164 744,65 €) na obnovu budov postihnutých požiarom v roku 2023.

Počas návštevy delegácia v zložení Jan Wolf, predseda Výboru pro kulturu, památkovou péči, výstavnictví a podporu cestovního ruchu Zastupitelstva hlavního města Prahy s koleгами Alicou Hamršídovou, asistentkou predsedu, Bc. Michalom Krutským, tajomníkom výboru a Mgr. Jiřím Skalickým, riaditeľom odboru pamiatkovej starostlivosti hlavního města Prahy, diskutovala s primátorkou na rôzne témy, ale najmä o požiari - príčinách, prie-

Delegácia z Prahy na radnici FOTO ARCHÍV MsÚ

behu, následkoch, pomoci a rekonštrukcii poškodených budov. Ako sa vyjadril primátor Prahy Bohuslav Svoboda: „Dávame tým naja-vo nielen solidaritu s mestom zničeným požiarom, ale aj záujem o osud historického a kultúrneho dedičstva Banskej Štiavnice, ktorá je podobne ako Praha zapísaná v zozname UNESCO“. Primátorka mesta sa im ešte raz poďakovala za poskytnutú finančnú pomoc. Neskôr sa prešli popri všetkých budovách, nazreli aj do zrekonštruovaného „domu Maríny“, v ktorom v súčasnosti sídli novootvorená reštaurácia. Prezreli si aj niektoré pamätihodnosti mesta. Tešíme sa, že vo svete máme priateľov, ktorí naše mesto podporujú a radi ho navštevujú. Ďakujeme!

MsÚ

Rekonštrukcia ul. Hutnícka

V 26. týždni Mesto Banská Štiavnica zrealizovalo celoplošnú rekonštrukciu ul. Hutnícka.

Vysprávky miestnych komunikácií II. a III. triedy a celoplošné rekonštrukcie ulíc realizovala firma Renovia, s.r.o. Pred samotnou realizáciou bolo potrebné vyfrézovať pôvodný asfalt a očistiť mest-

skú komunikáciu mechanizmami TS, m.p. Celková realizácia novým asfaltovým povrchom v hrúbke 5cm sa uskutočnila v rozsahu 1 120m².

Celkové náklady na rekonštrukciu miestnej cesty boli vo výške 25 953,98 €.

Pokračuje rekonštrukcia vjazdu na ul. L. Svobodu, ktorá by mala byť ukončená do polovice sep-

tembra. Je potešiteľné, že Mesto Banská Štiavnica okrem hlavných miestnych komunikácií v Banskej Štiavnici nezabúda ani na úpravy v okolitých častiach mesta, aby obyvatelia tu bývajúci a prechádzajúci týmito časťami s celoplošnými novými asfaltovými povrchmi boli spokojní a život bol aj tu krajší...

MsÚ

Mestská knižnica

oznamuje, že dňom 31. augusta končí letný výpožičný režim v MsK. Od 1. septembra 2025 prechádza na bežný výpožičný režim, ktorý je nasledovný:

pondelok-streda: 8.00-17.00 h

štvrtok: 8.00-15.00 h

piatok: 8.00-17.00 h

Obedová prestávka: 11.30-12.00 h

MsK

INZERCIA

STAVMAT BŠ

STAVEBNINY

STAVMAT Banská Štiavnica, s.r.o.

Predajňa stavebnín
Horná Huta 42
tel.: 0918 624 835

Otváracie hodiny
po - pia: 7:00 - 15:30 hod.

POSKYTUJEME ZĽAVY OD 10 do 25%

Salamandrové dni 2025

11.-13.9.
Banská Štiavnica

z programu
primátorky**18.8.**

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Pracovné stretnutie s poslancami MsZ.
- Kontrolný deň na realizované práce za účasti dodávateľa stavby a projektanta – Rekonštrukcia objektu ZUŠ.

19.8.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Redakčná rada VIO TV.
- Uskutočnila sa gremiálna porada so zástupcami mestských spoločností.

20.8.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Kontrola stavebných akcií mesta.
- Príprava materiálov pre mestské zastupiteľstvo.

21.8.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Riešenie právnych vecí mesta.
- Online rokovanie s MIRRI k projektu Komplexná rekonštrukcia Kultúrneho centra v Banskej Štiavnici.

22.8.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.
- Príprava materiálov pre mestské zastupiteľstvo.

23.8.

- Pracovné rokovanie so štátnym tajomníkom Ministerstva hospodárstva SR.
- Občianske obrady – sobáš.

25.8.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

Štiavničania, Štiavnica, médiá a súvzťažnosti

9.8. v Rádiu Slovensko o 11.40 h spiso-
vateľ Ján Štrasser hovoril o svojej
monografii o excelentnej herečke
Emílii Vášáryovej, ale rozhovoril sa
aj o jej výnimočnom hereckom ume-
ní, ako aj o jej osobnosti. Svoje det-
stvo a mladosť prežila v B. Štiavni-
ci. **9.8.** v Rádiu Slovensko o 15.00 h
bolo avízo, že večer budú účinko-
vať v Kostole sv. Kataríny flašinetá-
ri z rôznych končín Európy. **10.8.** vo
viacerých médiách bola spomienka
na Vladimíra Mináča, ktorý sa na-
rodil v tento deň v r. 1922. Bol to
vynikajúci spisovateľ a dlhoroč-
ný predseda Matice slovenskej.
V 70. rokoch 20. stor. sa mimoriad-
ne aktívne podieľal na organizova-
ní viacerých celonárodných kultúr-
nych podujatí, ktorých sa aj aktívne
zúčastňoval. **11.8.** v Rádiu Regi-
na o 13.15 h bola reportáž zo sláv-
nostného podujatia o výstave Mú-
zejníctva A. Kmeťa venovaného
položeniu základného kameňa bu-
dúcej výstavby Slovenského národ-
ného múzea v Martine, ktorý po-
svätí katolícky kňaz Andrej Kmeť
(1841-1908). Študoval na bansko-
štiavnickom gymnáziu, 28 rokov
pôsobil v Prenčove a európsky vý-
znam dosiahol hlavne svojimi ar-
cheologickými a botanickými vý-
skumami, ktoré boli koncentrované
na Sitno a jeho najbližšie okolie.
13.8. v Rádiu Slovensko o 11.40 h
bola reportáž o baníckom povsta-
ní v B. Bystrici v r.1526. Povstanie
nebolo len o Bystrici, ale aj v celej
stredoslovenskej banskej oblasti,
a to nielen v r. 1526, ale v r. 1525-
26. Nebolo to hocijaké povstanie,
ale najväčšie protifeudálne baní-
cke povstanie v Európe. **14.8.** bolo
viackrát v Rádiu Regina avízo, že
rusínsky spevák Štefan Štec bude
mať koncert na banskoštiavnickom
amfiteátri 23.8. o 19.00 h. **15.8.** v Rádiu Slovensko o 11.40 h
bola reportáž o Thurzovsko-fugge-
rovskej spoločnosti, ktorá koncom
15. a začiatkom 16. stor. bola naj-
významnejšou spoločnosťou na
svete na ťažbu a export medi. Ho-
voril v nej aj Mgr. Peter Konečný,
PhD., vedúci Slovenského banského
archívu v B. Štiavnici. **15.8.** v Rá-
diu Slovensko o 18.00 h bol spo-
mínaný rebríček najvýznamnejších
2 500 svetových univerzít. Najlep-
šie zo Slovenska sa umiestnila Uni-
verzita Komenského v Bratislave
na 901.-1000. mieste. Kdeže sú tie

časy, keď vo svete excelovala Ba-
nícka akadémia v B. Štiavnici, kto-
rá bola založená v r. 1762 a existo-
vala tu do r. 1919. **19.8.** v Rádiu
Regina od 21.05 do 22.30 h bol
hostom tohto média niekdajší riad-
iteľ Slovenského banského múzea
PhDr. Jozef Labuda, CSc., ktorý
súčasne vykonával ako vyštudo-
vaný archeológ najmä montánnu
archeológiu. **20.8.** v Rádiu Regi-
na o 10.20 h bola reportáž o Kam-
merhofe, zvlášť však o výsledkoch
archeologických výskumov, kto-
ré tu boli od r. 1968. Hlavné slo-
vo mal kurátor Mgr. Tadeáš Mac-
ko. Slovo však dostal aj návštevník
Kammerhofu, Štiavničan Milan
Šesták, ktorý pracoval v SBM 20 ro-
kov. **20.8.** sa zjavila na stránke SVP,
š.p., Bratislava informácia, že ten-
to podnik predáva niekdajšiu sídel-
nú budovu tohto podniku na Rad-
ničnom námestí 8, kde bol podnik
od r. 1997-2023, kedy z rozhodnutia
vtedajšieho Ministerstva vnútra
SR bol presťahovaný do Brati-
slavy. Ako ma informovala naša
primátorka, ihneď nato zareagovala
s tým, aby sa tento lukratívny ob-
jekt, navyše v historickom centre
mesta, nedostal nedajbože do ne-
povoláných rúk, ale mal zodpoveda-
júce historické a kultúrne-spo-
ločenské využitie. O všetkom, čo
sa v tejto súvislosti udeje bude-
me, samozrejme, informovať v na-
šich novinách. **21.8.** v Rádiu Devín
o 9.18 h bola spomienka na Ed-
munda Viliama Téryho, ktorý pô-
sobil ako banský lekár na Štefultove,
ako lekár európskeho významu,
ale aj ako horolezec a organizátor
turistického hnutia nielen v kraji
pod Sitnom, ale najmä vo Vysokých
Tatrách. Inicioval postavenie naj-
vyššej položenej chaty na Slove-
nsku vo výške 2015 m n. m. vo Vy-
sokých Tatrách, ktorá dodnes nesie
jeho meno od jej spustenia do pre-
vádzky 21.8. 1899. **22.8.** v Rádiu
Lumen o 6.20 h bola spomienka na
tento deň v r. 1895, kedy v Marti-
ne bola založená Slovenská muze-
álna spoločnosť. Vznikla z inicia-
tívy A. Kmeťa, katolíckeho kňaza,
ktorý pôsobil 28 rokov v Prenčove
a študoval na banskoštiavnickom
gymnáziu. Európskeho významu
sú jeho archeologické a botanické
výskumy, hlavne na Sitne a v jeho
bezprostrednom okolí.

Ján Novák

z programu
primátorky

- Riešenie majetkovoprávných vecí mesta.
- Účasť na poslednej rozlúčke s plk. v. v. Mgr. Milanom Lepá-
čekom.
- Redakčná rada ŠN.
- 26.8.**
- Práca v meste, individuálne pra-
covné stretnutia s občanmi k ich
potrebám a požiadavkám.
- Uskutočnila sa gremiálna pora-
da s vedúcimi oddelení MsÚ.
- 27.8.**
- Práca v meste, individuálne pra-
covné stretnutia s občanmi k ich
potrebám a požiadavkám.
- Účasť na zasadnutí mestského
zastupiteľstva.
- 28.8.**
- Práca v meste, individuálne pra-
covné stretnutia s občanmi k ich
potrebám a požiadavkám.
- Účasť na zasadnutí valného zhro-
madenia Joergesov dom, a.s.
- Občianske obrady – sobáš.
- Účasť na oslavách 81. výročia
SNP.
- 29. – 30.8.**
- Návšteva partnerského mesta
Moravská Třebová v súvislosti
s organizovaním mestského fes-
tivalu kultúry.

Viera Lauková

IC Banská Štiavnica

Vám ponúka nasledovné kniž- né publikácie:

Banská Štiavnica a okolie – túto
obrazovú publikáciu k 30. výročiu
zápisu nášho mesta do UNESCO
si môžete zakúpiť v informač-
nom centre mesta za 25€. Ďalej
Vám ponúkame nasledovné: Ban-
ská Štiavnica súčasť svetového de-
dičstva UNESCO k 25. výročiu za
atraktívnu cenu 15€, Pamäť mies-
ta/mesta za 30€, Zlatá Banská
Štiavnica 18,90€, Odkazy minu-
losti 2 za 22€, Kvety baní za 30€,
Ikony socializmu? Za 30€, Jozef
Lackovič za 15€, Šibalstvá, hun-
cútstva a príbehy štiavnického
Nácka za 10€ a Maľovaná Štiav-
nica – vystrihovačka za 11€. Mô-
žete sa pripraviť i na turistickú se-
zónu so Sprievodcom po Banskej
Štiavnici za 9,90€ alebo Potulka-
mi za 3€.

IC BŠ

Školský rok 2025/26

Obdobie školského vyučovania sa začína 1. septembra 2025 (pondelok)

Prázdniny	Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin	Termín prázdnin	Začiatok vyučovania po prázdninách
Jesenné	29.október 2025 (streda)	30.-31.október 2025	3.november 2025 (pondelok)
Vianočné	19.december 2025 (piatok)	22.december 2025 -7.január 2026	8.január 2026(štvrtok)
Polročné	30.január 2026 (piatok)	2.február 2026	3.február 2026(utorok)
Jarné	20.február 2026 (piatok)	23.-27.február 2026	2.marec 2026 (pondelok)
Veľkonočné	1.apríl 2026 (streda)	2.-7.apríl 2026	8.apríl 2026 (streda)
Letné	30.jún 2026(utorok)	1.júl-31.august 2026	1.september 2026(utorok)

Celoslovenské testovanie žiakov ZŠ - Testovanie 9: 18.marec 2026

Termíny konania prijímacích skúšok na stredné školy pre školský rok 2026/2027

1. Termíny pre gymnáziá, stredné odborné školy, školy umeleckého priemyslu a konzervatóriá pre odbory vzdelávania, **v ktorých sa vyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností a nadania:**

Prvý termín

23. marec 2026, v prípade potreby, vzhľadom na počet uchádzačov aj 24. - 25. marec 2026

Druhý termín

30. marec 2026, v prípade potreby, vzhľadom na počet uchádzačov aj 31. marec - 1. apríl 2026

2. Termíny pre gymnáziá a stredné odborné školy pre odbory vzdelávania, **v ktorých sa nevyžaduje overenie špeciálnych schopností, zručností a nadania**

Prvý termín

4. máj 2026 v prípade potreby, vzhľadom na počet uchádzačov aj 5. máj 2026

Druhý termín

11. máj 2026 v prípade potreby,

vzhľadom na počet uchádzačov aj 12. máj 2026

Prihlášky do materských škôl

Termín podania:

od 1. mája do 31. mája 2026.

Povinnosť: Deti, ktoré do 31. augusta kalendárneho roka dovŕšia 5 rokov, musia byť prihlásené na povinné predprimárne vzdelávanie. Mladšie deti (4 a 3 ročné) majú právo na prijatie do materskej školy; výnimočne môžu byť prijaté aj deti, ktoré dovŕšia 2 roky veku.

Deti s trvalým pobytom v Banskej Štiavnici a v obci Banský Studenec, majú garantované miesto v spádovej MŠ podľa miesta bydliska, určenej vo VZN č. 5/2021.

Prihlášky do základných škôl

Termín podania:

od 1. apríla do 30. apríla 2026.

Oficiálny zápis detí do prvých ročníkov základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Štiavnica (osobne za účasti dieťaťa a rodiča) je určený VZN č.2/2016 a bude **v stredu, 8.apríla 2026** v priestoroch ZŠ J.Kollára a ZŠ J.Horáka.

Povinnosť: Zákonný zástupca je povinný prihlásiť dieťa, ktoré do 31. augusta kalendárneho roka dovŕši 6

rokov, na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole.

Žiaci s trvalým pobytom v Banskej Štiavnici a obciach Banský Studenec, Ilija, Močiar, Podhorie, majú školský obvod ZŠ v ktorej budú plniť povinnú školskú dochádzku určený vo VZN č.1/2008 podľa miesta bydliska. Rodičia budú môcť prvýkrát podať prihlášky do škôl prostredníctvom štátneho systému online. Systém bude v roku 2026 dostupný pre všetky materské, základné a stredné školy na Slovensku. Všetky odpovede na najdôležitejšie otázky, ktoré rodičom pomôžu pri podávaní prihlášok už sú na stránke **eprihlasky.iedu.sk**, samotné elektronické prihlášky budú na stránke dostupné od r.2026.

1.septembra 2025 nastúpi na plnenie povinnej školskej dochádzky v prvých ročníkoch cca 90 detí do 2 verejných, 1 cirkevnej a 2 súkromných základných škôl na území mesta. Najvyšší počet budúcich prvákov bude v ZŠ J.Horáka - 37, pričom táto ZŠ po prvýkrát otvorí aj úvodný ročník (bývalý 0 ročník) pre prípravu detí do prvého ročníka, v počte 8.

PaedDr.Viera Ebert, školský úrad

Letný tábor

40 žiakov našich verejných základných škôl si užilo v dňoch 20.-26. júla 2025 krásny a zaujímavý prázdninový týždeň v Letnom tábore „Misia Delta Duchonka“. Toto bezplatné podujatie pre deti vo veku 8-13 rokov organizovalo Ministerstvo obrany SR v spolupráci s Ozbrojenými silami SR. Tábor so zamieraním na športové a branno-športové aktivity, ako aj na výučbu prvej pomoci a sebaobranu zabezpečila prostredníctvom ZMOS pani primátorka mesta, Mgr. Nadežda Babiaková, ktorá zabezpečila aj bezplatnú dopravu detí do a z tábora.

Dúfame, že tento pobyt detí prispel k ich telesnému aj duševnému zdraviu. Touto cestou ďakujeme ZŠ J. Horáka a ZŠ J. Kollára za zabezpečenie pedagogického dozoru pri sprevádzaní detí do a z tábora, ako aj Ing. Michalovi Bartošikovi a pánu Ivanovi Habalovi (SAD Zvolen) za zabezpečenie dopravy.

Viera Ebert,
školský úrad

Oznámenie

o prerušení distribúcie elektriny
Oznamujeme Vám, že bude prerušená distribúcia elektriny z dôvodu odstraňovania porúch na zariadeniach distribučnej sústavy prevádzkovateľa distribučnej sústavy spoločnosti Stredoslovenská distribučná, a. s. Bez elektrickej energie budú v B. Štiavnici:

- **24.9.** v čase od 6.30 – 18.30 h. na ul.: Lesnícka, Mierová.

- **25.9.** v čase od 6.30 – 20.30 h. na ul.: Mierová, Michalská, Šobov.

Ďakujeme za porozumenie!

Ing. Daniel Hropko, PhD.,
riaditeľ sekcie Dispečingy
SSD, a.s.

Oznam

Informačné centrum mesta Banská Štiavnica, Nám. sv. Trojice 1.

Otvorené:

po-so: 9.00 – 17.00 h

ne: zatvorené

Kontakt: 045/6949653,

ic@banskastiavnica.sk

MsÚ

IC BŠ

Obnova schodov pri KSŠ dokončená

Tento týždeň sa dokončila obnova schodov pri Katoľickej spojenej škole sv. F. Assiského, ktoré boli v havarijnom stave.

Ministerstvo financií SR poskytlo na rekonštrukciu finančné prostriedky vo výške 30 000 €. Celkové náklady na rekonštrukciu predstavovali sumu 38 744, 91€. Rekonštrukciu realizoval

Stavebný sociálny podnik, s. r. o. - r. s. p., Banská Belá. Schodisko pri KSŠ na ul. A.G.-Gwerkovvej je prístupné verejnosti, takže deti a pedagógovia z tejto školy, ako aj obyvatelia a návštevníci nášho mesta budú môcť od začiatku nového šk. roka 2025/26 kráčať po nových schodoch.

Nové služobné motorové vozidlo pre MsP

Mestská polícia v roku 2024 disponovala dvomi služobnými motorovými vozidlami Škoda Yeti a Kia Sportage.

Škoda Yeti bola zakúpená v roku 2014 a za tú dobu najazdilo po uliciach mesta viac ako 320 000 km. V dôsledku tejto skutočnosti a náročnosti terénu toto vozidlo vyžaduje časté opravy a jeho prevádzka sa stáva neefektívna. Práve preto sa mesto Banská Štiavnica rozhodlo zakúpiť nové služobné motorové vozidlo.

Mesto Banská Štiavnica vyhlásilo verejnú súťaž na nové vozidlo 4x4 a novým automobilom je Hyundai Tuscon. Pri stanovení parametrov pre nové služobné auto sme vychádzali z predchádzajúcich skúseností s užívaním iných vozidiel, čo sa

Vozidlo MsP Hyundai Tuscon FOTO MICHAL KRÍŽ

už v súčasnosti prejavuje aj tým, že nové auto s dieslovým motorom

má podľa prvých skúseností nižšiu spotrebu a lepšie jazdné vlastnos-

ti ako tie, ktoré sme využívali doteraz.

Vozidlo po najazdení určitého počtu kilometrov bolo v zmysle zákona o obecnej polícii vybavené zvláštnym výstražným svetelným zariadením, tzv. majákmi a polepené nápismi Mestská polícia. Do vozidla sme dali do batožinového priestoru vyrobiť skrinku na umiestnenie blokovacích zariadení, občania ich poznajú pod názvom papuče.

Mestská polícia by touto cestou chcela poďakovať vedeniu mesta Banská Štiavnica a zvlášť p. primátorke Mgr. Nadežde Babiakovej za zakúpenie motorového vozidla, ktoré nám bude slúžiť a pomáhať pri plnení našich služobných povinností.

PhDr. Peter Šemoda,
náčelník MsP

Podakovanie

Trail Relay- Banská Štiavnica-Visehrad

Pred mesiacom sme aj v spolupráci s mestom Banská Štiavnica s FK Sitno Banská Štiavnica organizovali medzinárodné podujatie Trail Relay Banská Štiavnica - Visehrad. Súťažilo sa v sólo behu a Nordic walking, behu družstiev a Nordic walking družstiev. Trasa mala 220 km, prevýšenie 5 100 m a bola rozdelená na 18 úsekov. Prvý ročník v roku 2024 bol pilotným, tento rok sa prihlásilo viac účastníkov, čo si vzhľadom na náročnosť trasy veľmi ceníme. Najlepší sólo bežci zvládli trasu za 32 hodín, sólo Nordic walker za menej ako 42 hodín. Najlepšie družstvo zvládlo trasu za 18 hodín a 10 minút. Trasa behu vedie cez Štiavnické vrchy, Hont, národné parky v okolí Dunaja, vyhýba sa cestám, ide predovšetkým o trail beh, pričom je dôležité mať ju naštudovanú, zvládnuť nočné úseky, nebať sa v noci v lese. Je to jedno ducho výzva prekonania komfortnej zóny a jej zvládnutie priniesie radosť, výborný pocit. Chceme sa poďakovať za spoluprácu na uvedenom projekte, stále ho robíme nízkorozpočtovo a v rámci dobrovoľníctva. O to viac si ceníme každú pomoc a každé partnerstvo. Veríme, že pozitívne ohlasy prilákajú na ďalšie ročníky viac a viac záujemcov.

Mišo, s.r.o.

Letná turistická sezóna

Letná turistická sezóna v našom meste je už v plnom prúde a ani z ďaleka ešte nekončí.

Vidíme to na návštevnosti, s akou záľubou turisti prichádzajú do nášho mesta. Samotné počty je len ťažko odhadnúť, nakoľko nielen víkendy sú záťažové, ale veľmi obľúbené sú aj víkendy, ako aj predĺžené víkendy.

Z priebežného hodnotenia vyplýva, že od začiatku roka 2025 do mesiaca jún to boli návštevy dôchodcov, školské zájazdy, turisti z cestovných kancelárií, ale aj víkendoví turisti.

Od júna až do dnešného dňa sú v oblube hlavne návštevy turistov na predĺžené víkendy. Počas celého roka sa u nás konajú rôzne kultúrne podujatia, ktoré zabezpečuje mestská polícia.

Od mesiaca jún začala u nás hlavná turistická sezóna: návštevy jazier, spoločenských a kultúrnych podujatí, športových akcií a záujmových podujatí, ako napr. stretávky veteránov a pod. Všetky tieto akcie zabezpečuje Mestská polícia Banská Štiavnica, kde sa stretávame hlavne s problémom parkovania, ale nie preto, že by naše mesto nemalo dosť parkovacích miest, ale preto, že turisti neradi prejdú pár krokov, hoci, keď sa ich pýtame, tak všet-

ci tvrdia, že prišli za účelom turistiky, ale keď im povieme, že máme záchytné parkoviská nielen pod Novým zámkom, ale aj na ul. Dolná a Mládežnícka, ktoré sú od centra mesta vzdialené cca 400 až 600 m, tak sa stretávame s odpoveďou, že či to majú ísť až tak ďaleko pešo. Zaujímavé je pritom to, že keď v iných mestách majú záchytné parkovisko ešte ďalej ako sú naše, tam im pešia chôdza problém nerobí. Akurát niekedy sa zdá, akoby u nás všetci chceli parkovať priamo na námestí. S tým súvisí aj najčastejšia otázka vodičov smerom k nám, ktorá je, že kde sa tu dá normálne zaparkovať. A naša odpoveď znie, tak ako aj u vás - na parkovisku.

Návštevníci sa na nás obracajú s rôznym požiadavkami, kde môžu zaparkovať, aby sme ich išli vyťahovať z jarku, že navigácia ich zaviedla do úzkej uličky a netrúfajú si von vycúvať a pod. Už sa nám stalo aj to, že sme štyria museli vytlačiť veľké SUV v Striebornej ulici, kde sa vodič dostal k vedľa stojacemu vozidlu až tak blízko, že mu bezpečnostný systém vozidla nedovolil pohnúť autom ani dopredu ani dozadu.

Veľa oznámení je teda s prosbou o pomoc a veľa oznámení máme aj od našich občanov, hlavne na rušenie nočného pokoja. Vieme, že sú

prevádzkované letné terasy, z ktorých je veľakrát hluk, a to nemusi byť len hlasnou produkciou, ale medzi našimi budovami v meste v noci stačí, že sa štyria rozprávajú hlasnejšie a už sa to ozýva po celom námestí.

Mestská polícia zabezpečovala všetky väčšie akcie ako bol Xterra Slovakia, Štiavnický živý šach, Nezabudnuté remeslá, Artivia market, hudobné vystúpenia našich populárnych skupín a spevákov... a pod., ktoré sa konajú pravidelne každý víkend, pričom kapacita amfiteátra je vždy naplnená. Asi najťažším dňom z hľadiska dopravy bola prvá augustová sobota, kedy sme zabezpečovali akciu Nezabudnuté remeslá a ešte večer vystúpenie skupiny IMT Smile.

Takú záplavu turistov a áut som v našom meste ešte nevidel, a to sme už mali rôzne veľké akcie či podujatia. Nemali sme kam autá usmerniť na parkovanie, autá parkovali všade, či to boli neprehľadné zákruty, v zákaze státi... a pod.

Sme radi, že nás turisti navštevujú, len by som ich aj touto cestou chcel poprosiť, aby vždy rešpektovali pokyny príslušníkov a všimli si dopravné značenie, ktoré ich navedie na parkovanie.

PhDr. Peter Šemoda,
náčelník MsP

Program Salamandrových dní 2025

Očakávame aj prezidenta SR!

8.-15.9., 9:00 - 17:00 hod.

Kammerhof, Kammerhofská 2

Vivat museologiae

Špeciálna pátracia hra pre deti aj dospelých.

9.-13.9., 9:00 - 17:00 hod.

Galéria Jozefa Kollára, Námestie sv. Trojice 6

Výstava Vnuk a Dedo

Výstava predstaví spojenie malieb slovenských miest Michala Tejgiho a drevorezieb prírodných motívov Jozefa Tomeka.

9.-13.9., 10:00 - 16:00 hod.

Kammerhof - Dielnička, Kammerhofská 2

Haraburdy alebo bazár (ne)potrebných vecí

21. ročník tradičného podujatia s environmentálnou tematikou zameraného na podporu znovupoužívania a recyklovania vecí, ale aj na získavanie predmetov do zbierkového fondu múzea.

11.-14.9., 9:00 - 12:00 hod.

Štôľňa Glanzenberg, Kammerhofská 26

Salamandrové fárание

Prehliadka útrob štiavnického podzemia.

11.9., 14:00 hod.

Kammerhof - Sieň komorských grófov, Kammerhofská 2

Seminár k 125. výročiu múzejníctva v Banskej Štiavnici

Prednášky viažuce sa k 125-ročnej činnosti SBM.

11.9., 16:00 hod.

Kammerhof - Sieň komorských grófov, Kammerhofská 2

Nové publikácie Slovenského banského múzea

Predstavenie zborníka múzea a publikácií vydaných v spolupráci s partnermi.

11.9., 18:00 hod.

Kultúrne centrum, Kammerhofská 1

Slávnostný šachtág

Otvorenie baníckych slávností tradičným podujatím pre pozvaných hostí.

12.9., 9:00 hod.

Gymnázium A. Kmeťa, Kolpašská 9

Valné zhromaždenie SBK

Stretnutie zástupcov Slovenskej banskej komory.

12.9. - 13.9., 10:00 hod.

Námestie sv. Trojice

Salamandrový jarmok

Tradičný jarmok na námestí.

12.9., 09:00 - 16:00 hod.

Čelo Salamandrového sprievodu FOTO LUBO LUŽINA

Slovenský banský archív, Radničné nám. 16

Deň otvorených dverí Slovenského banského archívu

75. výročie založenia Slovenského banského archívu. 1. marca 2025 si Slovenský banský archív pripomenul 75 rokov od svojho založenia. V rámci tradičného Dňa otvorených dverí sme pre vás pripravili sondy do histórie archívu aj pohľady do zákulisia tejto významnej pamätavej inštitúcie. Dozviete sa, čo je náplňou práce archivára a ako uchováujeme, reštaurujeme a digitalizujeme vzácne archívne dokumenty. Spoznáte pohnutú históriu našej hlavnej budovy a ľudí, ktorí tu pracovali. Môžete sa tiež zúčastniť vedomostnej súťaže, v ktorej výhercovia získajú zaujímavé ceny.

12.9., 12:00 hod.

Kostol sv. Kataríny, Radničné námestie

Slávnostné zasadnutie Mestského zastupiteľstva

Slávnostné zasadnutie banskoštiavnickej samosprávy spojené s odovzdávaním ocenení pre osobnosti, ktoré sa zaslúžili o rozvoj mesta.

12.9., 14:30 hod.

Kostol sv. Kataríny, Radničné námestie

Celoštátne oslavy Dňa baníkov, hutníkov, geológov a naftárov

Ceremoniál oceňovania pracovníkov a osobností, spojený s účasťou významných hostí.

12.9., 14:00 - 19:00 hod.

13.9., 9:00 - 16:00 hod.

Spojená škola Samuela Mikovíniho, Akademická 13

Burza minerálov

Tradičná burza minerálov konajúca sa v historických priestoroch bývalej Baníckej a lesníckej akadémie.

12.9., 16:00 - 23:00 hod.

13.9., 10:00 - 19:00 hod.

Námestie sv. Trojice

Salamandrové pódium

Kultúrny program na námestí. Vystúpiamo Samo Tomeček & Milujem Slovensko Band, Pil C, Basawell, Malalata, Hills Bros, Tyjátr, Divadlo Veteš a iní.

12.9., 19:00 hod.

sídlisko Juh - centrum mesta

Salamandrový sprievod

Tradičný vrchol programu - sprievod zapísaný v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Salamandrový sprievod je plný veselých i vážnych postáv a obrazov, ktorý sa zoradí na ul. Trate mládeže, aby sa neskôr pripojil za sprievod baníckych a hutníckych miest, spolkov a inštitúcií a spolu dorazili do centra mesta približne okolo 20.00 hod.

13.9., od 9:00 hod.

Hodruša-Hámre-Píla

Moderštôlnianske baníctvo

Montánna vychádzka - putovanie po stopách zaniknutých lokalít s odborníkom zo Slovenského banského múzea. Dĺžka trasy približne 11 km.

OKŠaMK

kam v BŠ
a okolí?

1.7.-31.8. Komentované prehliadky v Kammerhofe. Kammerhof, Kammerhofská 2, BŠ, 15.00 h

26.-30.8., 2.-6.9, 9.-13.9. Haraburdy. Kammerhof, Kammerhofská 2, BŠ, 10.00 -16.00 h

29.-31.8. InfantUM. Detský festival nezávislého umenia. Hájovňa, Červená studňa, Nad Rozgrundom 1, BŠ, 19.00 h

29.8. Diskusia s Miroslavom Marcellim: Otázka racionality a inteligencie. Eleuzína, Horná ružová 1, BŠ, 19:00 h

30.8. Banícky deň. Salamandra resort, Horný hodrušský tajch, Hodruša-Hámre, 10.00 h

30.8. Rozprávka o baníkovi. Kammerhof, Kammerhofská 2, BŠ, 13.00 h

30., 31.8., 6.9 Posedenie pri hudbe. Terasa u Blaškov, Počúvadlianske jazero, 18.00 h

30.-31.8. Dni sv. Huberta. Celoslovenské poľovnícke slávnosti. Múzeum vo Svätom Antone. 8.00 - 16.00 h

30.9. Vyhnianský kotlík. Súťaž vo varení gulášu. Obec Vyhne, 12.00 h

30.8., 6.9. Židovská Štiavnica. Židovský cintorín pod Novým zámkom, BŠ, 10.00 -12.00 h

5.9. Divadlo: Parádajz Pikčr-Škodíci. Múzeum vo Svätom Antone. 18.00 - 20.00 h

6.9. Dni obce Hodruša - Hámre. Kultúrny areál v obci, 13.00 h

8.-15.9. Vivat Museologiae! Pátracia hra. Kammerhof, Kammerhofská 2, BŠ, 9.00-17.00 h

11.9. Seminár k 125. výročiu múzejníctva v Banskej Štiavnici. Kammerhof, Kammerhofská 2, BŠ, 14.00 h

11.-14.9. Salamandrové fárание. Štôľňa Glanzenberg, Kammerhofská 26, BŠ, 10.00 h

13.9. Moderštôlnianske baníctvo. Komentovaná vychádzka. Hodruša-Hámre, časť Píla, 9.00 h
Zmena programu vyhradená!

OOCR Región Banská Štiavnica

myšlienka
dňa

„Deti, dokážete si predstaviť, aký je život, keď od kolísk po hrob sú najkrajšie školské roky!“

Dušan Radovič

Súťaž

o vstupenky s Ampliónom

Milí čitatelia! Opäť sme pre Vás pripravili zaujímavú súťaž o vstupenky na „Festival AMPLIÓN - Nový kabaret & pouličné umenie- 19.-20.9.2025“. Vašou úlohou bude správne odpovedať na súťažnú otázku a budete zaradení zo zlosovania.

Súťažná otázka:

Ako sa volá bláznivá komédia v programe 10. ročníka festivalu AMPLIÓN, ktorá spracúva príbeh o najväčšom chvastúňovi a klamárovi na svete?

a/ KOCÚR V ČIŽMÁCH

b/ BARÓN PRÁŠIL

c/ EX-TRÉMISTI – hrdinovia, ktorí stratili strach

Kupón č.15/25

Správna odpoveď:

Meno a priezvisko:

Kontakt:

Vaše správne odpovede spolu s kupónom čakáme v termíne **do 8. 9.** Šťastných výhercov uverejníme 11. 9. v ŠN č.16/2025. Prajeme Vám veľa šťastia!

red.

Príbehy

z Klingera

Spomienky, ktoré spájajú – pre všetkých Štiavničianov.

Verejnoprospešný komunitný projekt venovaný starým časom prežitých na Klingeri. Vytvárame zaujímavý projekt obrazovo - textovú publikáciu, ktorá pretrvá. Je preto ideálnym nadčasovým riešením na zdieľanie príbehov a fotografií z nášho mesta. Jedná sa o projekt, ktorý podporí komunitného ducha v našom meste. Pripomeňme si spoločne miesto, ktoré nám ostáva v pamäti z čias našej mladosti a udalosti, ktoré sme tu zažili. Výzva pre čitateľov: zapojte sa! Podajte sa o svoje spomienky, fotky, príbehy, všetci čo si pamätáte na „starý dobrý Klinger“. Spojme generácie cez naše spomienky, poďme spolu vrátiť čas. Projekt bude realizovať vydavateľstvo kníh o Slovensku, kde do redakcie môžete poslať svoje príspevky obchod@abartpress.sk alebo tel.: 0911 12 13 14.

AB ART Press

Deň otvorených dverí v Slovenskom banskom archíve – 12. septembra 2025

Srdečne vás pozývame na tradičný Deň otvorených dverí Slovenského banského archívu, ktorý sa uskutoční v piatok 12. septembra 2025 od 9.00 do 16.00 h vo Fritzovom dome na Radničnom námestí 16 v srdci Banskej Štiavnice.

Tento rok je pre nás výnimočný – oslavujeme 75. výročie založenia nášho archívu, ktorý bol oficiálne zriadený 30. marca 1950 z iniciatívy Hornícko-hutníckej archívnej komisie v Prahe pod názvom Ústredný banský archív pre Slovensko so sídlom práve tu, v Banskej Štiavnici.

Vďaka tejto bohatej a dlhoročnej tradícii si budete môcť počas celého dňa vychutnať jedinečný pohľad do histórie baníctva a spravovania jeho písomností. Už pri vstupe vás bude očakávať zaujímavá výstava, ktorá priblíži dôvody vzniku archívu a jeho pevné puto s činnosťou historického archívu Hlavného komorskogrofskeho úradu v Banskej Štiavnici.

Na prízemí bude pre malých i veľkých návštevníkov pripravený hravý kútik plný zábavy. Budú tu na vás ča-

kať rôzne hry, hádanky a hlavolamy, ktoré preveria vaše schopnosti, ale aj zábavné úskoky zo štiavnického nárečia či archívnej terminológie.

V priestoroch pivnice oboznámime návštevníkov s históriou našich archívnych budov, ktoré sa v priebehu desaťročí menili a vyvíjali spolu s potrebami uchovávaní cenných dokumentov. Zároveň tu budeme prezentovať aj výzvy, ktoré prináša udržiavanie archívu v historických objektoch, a načrtneme predstavu o tom, ako by malo vyzeráť moderné archívne pracovisko v 21. storočí. Okrem toho bude možné sa v pivnici presvedčiť, či sa v archívnej studni nachádza rodinný poklad najznámejších majiteľov Fritzáku, Fritzovcov von Friedenlieb. Schodiskom budú návštevníkov sprevádzať príbehy z každodennej práce našich zamestnancov – od starostlivosti o historické dokumenty cez ich odborné spracovanie až po dohľad nad predarchívnu starostlivosťou v rôznych štátnych inštitúciách, banských a hutných spoločnostiach či školách, ako aj z publikačnej a kultúrno-osvetovej činnosti. Na prvom

poschodí vás bude čakať kreatívne spojenie tradície a umenia – študenti a študentky Školy umeleckého priemyslu Samuela Mikovíniho predstavia krásy kaligrafie a reštaurátorských postupov, pričom radi zapoja aj vás, ktorí sa chcete naučiť niečo nové a netradičné. Vrcholom podujatia bude hlavná výstava „Vznik banského archívu v Banskej Štiavnici“, ktorá bude tradične na najvyššom poschodí, v priestoroch bádateľne. Nájdete tu originálne dokumenty a artefakty, ktoré vyrozprávajú príbeh o založení archívu a jeho fungovaní v priebehu tridsaťročia.

Návštevníci sa na hornom poschodí budú môcť zúčastniť kvízu, pečateniu voskom, ako aj pozrieť si krátky dokumentárny film o histórii banského archívu.

V priebehu dňa plánujeme aj tri komentované vstupy do depozitov, a to konkrétne o 10.00, 12.00 a 14.00 h. Prídte s nami osláviť 75 rokov starostlivosti o našu históriu a objavte fascinujúci svet archívov a banskej kultúry. Tešíme sa na vašu návštevu!

Mgr. Milan Palou,
Slovenský banský archív

Prípravy na Salamandrový sprievod

Blíži sa september a s ním aj Salamandrové dni.

Po vydarenom Štiavnickom živom šachu a Nezabudnutých remeslách sa zintenzívnili práce na Salamandrových dňoch a sprievode. Salamandrový sprievod je zapísaný v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva a zábavnou formou sa poohliada za štiavnickou minulosťou a akademickými zvykmi. Každoročne je vrcholom programu a vytiahne do ulíc tisíce ľudí, ktorí sa prídu pozrieť na sprievod i na svojich rodinných príslušníkov, priateľov či známych, ktorí v sprievode účinkujú. Sprievod sa rozrastá a už v ňom účinkuje 500 dobrovoľníkov zo Štiavnice, Slovenska a občas aj zahraničia.

Naďalej sa snažíme do sprievodu obsadzovať celé rodiny a partie dobrých priateľov, ktorí sa počas sprievodu zabavia a odnesú si silný zážitok. Sprievod sa postupne zaplňa dobrovoľníkmi z minulých rokov, no vždy privítame ústretových chlapov, kto-

rí sa neboja verejne vystupovať a zabaviť sa v sprievode. Záujemcovia sa môžu prihlásiť e-mailom na: petrik@banskastiavnica.sk, SMS na tel.: 0918657335 alebo prísť priamo do salamandrovej šatnice v areáli Technických služieb, kde na sprievode pracujeme v pracovných dňoch (od 8.00 do 16.00 h.). S hľadaním potrebných postáv pomáhajú aj samotní účastníci sprievodu a veľkú pomoc dostávajú od škôl: SPŠ S. Mikovíniho, SOŠ Lesnícka, Gymnázium Andreja Kmeťa a Katolícka spojená škola sv. Františka Assiského. Účasťou svojich detí prispievajú aj materské a základné školy. Vďaka študentom a škôlkarom je sprievod každoročne posilnený o viac ako 150 postáv.

Novinkou v sprievode sú nové kostýmy permoníkov, tie nahradili staré kostýmy pripomínajúce viac klasických škriatkov a priblížili sa viac baníckej minulosti. Nové kostýmy vychádzajú zo stredovekých odevov baníkov a sú vyhotovené v neskorogotickom štýle na základe historických vyobrazení zo 14. až 16. stor.

Farebnosť je u nich zvýraznená kvôli deťom.

Sprievod sa radí na ul. Trate mládeže, aby v piatok 12. septembra 2025 o 19.00 h. začal svoju púť do historického centra mesta. Na Dolnej ulici sa pripojí za sprievod baníckych a hutníckych miest, spolkov a inštitúcií aby spolu dorazili do centra mesta približne okolo 20.00 h.

Záverom zopakujem vlnajúcu prosbu smerujúcu nielen k Štiavničanom: pokiaľ máte doma akékoľvek nepotrebné uniformy, klobúky alebo odevy či predmety, ktoré svojim vzhľadom pripomínajú módu z prelomu 19. a 20. stor. a ste ochotní ich darovať, kontaktujte nás. Radi ich zaradíme do šatnice a použijeme pri tvorbe kostýmov. Dopredu ďakujeme za každú snahu o podporu Salamandrového sprievodu. Vďaka patrí aj pekárni Anton Antol, ktorá už dlhé roky podporuje sprievod a sponzorský aj tento rok dodá chutné praclíky, i Slovenskému banskému múzeu, za zapožičanie baníckych lúčok.

Ján Petrik, OKŠaMK

SPIŠSKÝ HRAD

SLOVENSKO PREKVAPÍ

Svetové
dedičstvo na
Slovensku

SLOVAKIA
TRAVEL

 slovakia.travel

farské
okienko

V dňoch 17. až 22. augusta sa konal na chate Kollárová v obci Ostrý Grúň farský pobytový tábor, ktorý sa niesol v duchu knižnej a filmovej série Narnia. Po úvodných zoznamovačkách a hrách boli účastníci tábora - obyvatelia ríše Narnia - rozdelení do 4 tímov a ako nové Aslanove vojská vyslané na cestu láskavosti, múdrosti, spravodlivosti a statočnosti. Program celého týždňa bol nabitý skvelými hrami, dobrodružstvami, zábavnými, športovými, tvorivými i duchovnými aktivitami, pri ktorých nechýbali radosť, smiech či osvieženie v týchto letných horúčavách.

V sobotu 30. augusta pozývame všetkých na tradičnú **Púť na Drieň**, ktorá sa koná v lesnej kaplnke nad obcou Vysoká. Podľa ústnej tradície boli obyvatelia obce počas tureckých vpádov uchránení pred smrťou a otroctvom vďaka sile Eucharistie. Keď sa totiž Turci blížili k obci Vysoká, obyvatelia sa s kňazom sústredili vo farskom kostole, odkiaľ sa presunuli procesiou až na toto miesto. Kňaz postavil na skalu Sviatosť oltárnu, ktorá následne oslepila tureckých vojakov a splašila im kone. Turci sa zo strachu rozpáchli a viac sa na toto miesto nevrátili. Sv. omšu o 15.00 h bude tento rok celebrovať don Stanislav Haburčák SDB.

V nedeľu 31. augusta si pri **sv. omši o 10.30** budeme vyprosovať dary Ducha Svätého do nového školského roka spevom hymnu „Duchu Svätý príd' z neba“ a príslušnou modlitbou.

Alexandra Babiaková

Nové vydanie

Epigramov

Dávame do pozornosti 3., doplnené vydanie knižočky epigramov banskoštiavnickej autorky Nadľky Kvakovej, členky A(utorského) klubu v Banskej Štiavnici, ktoré obohatila svojimi kresbami a ďalšími trenými veršami. Ďakujeme za nový darček do mestskej knižnice a prídáme malú jednodubku:

Nikdy.

Dobrota a múdrosť
to vždy ťažké majú.

Na rozdiel od hlúposti a zla
sa neodpúšťajú.

/vaša MsK/

Rezidenčné pobyty Trojica Air

Slovo má... Diana Pungersič

V Banskej Štiavnici pôsobia prekladateľky a prekladatelia, ktorí tu trávia štipendijný pobyt a pracujú na preklade diel slovenských autoriek a autorov do cudzích jazykov. Rezidenčné pobyty Trojica Air v tomto roku realizuje Slovenské literárne centrum v spolupráci s Mestom Banská Štiavnica, a preto by sme radi predstavili a prezentovali tento spoločný projekt. V júli (15. 7. - 16. 8.) nastúpila na mesačný rezidenčný pobyt Diana Pungersič. V Banskej Štiavnici pracuje na preklade knihy Bellevue Ivany Dobrákovovej. Položili sme jej 3 otázky:

Ovplyvňujú recepčný proces inonárodnej literatúry kultúrne vzťahy a literárne tradície daných národov?

D. P.: „Kultúrne vzťahy sú vždy podmienené širšími politickými a spoločenskými súvislosťami, či si to priznáme (uvedomujeme), alebo nie. Recepčia slovenskej literatúry v Slovinsku je ukázkovým príkladom. Zo slovenčiny sa v minulosti prekladalo oveľa menej než z češtiny – nešlo o kvantitatívnu dominanciu českej kultúry, dôvodom boli skôr dlhodobé, nepretržité kontakty a vzájomné vzťahy medzi nami a Čechmi, keďže Slovinsko s Českom boli súčasťou Rakúska a Slovensko patrilo pod uhorskú časť monarchie. Človek by nepovedal, že taká „dávná minulosť“ ovplyvňuje aj súčasné kultúrne vzťahy medzi Slovenskom a Slovinskom, no z vlastných skúseností to môžem určite potvrdiť. Aj vzťahy a kultúrna výmena medzi európskymi štátmi – nielen medzi Slovinskom a Slovenskom – sa posilňujú a vzájomne ovplyvňujú práve vďaka systému podpory a rôznym grantovým programom v rámci Európskej únie. Takže odpoveď na vašu otázku je jednoznačne áno, len treba brať do úvahy, že kultúra je vždy súčasťou iných spoločenských a politických systémov, ktoré interakciu buď podporujú a oživujú, alebo ju blokujú a zastavujú. Som vďačná, že žijem v čase a v únii, ktorá našu vzájomnú výmenu rôznymi spôsobmi povzbudzuje.“

čensko-politických systémov, ktoré interakciu buď podporujú a oživujú, alebo ju blokujú a zastavujú. Som vďačná, že žijem v čase a v únii, ktorá našu vzájomnú výmenu rôznymi spôsobmi povzbudzuje.“

Knihe preloženej do svetového jazyka sa otvárajú brány aj do prekladu v iných jazykoch?

D. P.: „Preklad z jazyka, ktorým hovorí dva milióny ľudí, do jazyka, ktorému rozumejú stovky miliónov, určite pomôže knihe – resp. autorovi či autorky – nájsť cestu aj do jazykov, kde neexistujú prekladatelia z dotyčného jazyka a kniha sa preloží cez ten „iný“ jazyk. Preklad do tzv. svetových jazykov tiež pomôže redaktorovi či vydavateľovi rozhodnúť sa, či knihu zaradiť do programu. Stále si myslím, že pri sprostredkovaní kvalitných titulov majú dôležitú úlohu aj skúsení prekladatelia a prekladateľky, ktorí vedú vydavateľom ponúknuť diela, ktoré ešte neboli preložené ani do angličtiny, nemčiny či francúzštiny, no pre isté svoje špecifiká sú pre cieľovú kultúru možno ešte zaujímavejšie. Momentálne vidím výzvu skôr v tom, že sa napríklad v Slovinsku čoraz menej číta po slovincky. Najmä mladí uprednostňujú angličtinu – čo je globálny trend; hlavným dôvodom je nedostupnosť kníh v materinskom jazyku. Nehovoríme o odbornej literatúre či literatúre faktu, ale o čítaní vo voľnom čase. Nie som pobúrená – viacjazyčnosť je hodnotou v duchu príslovia: koľko rečí vieš, toľkokrát si človekom. Chcem však upozorniť, že ak chceme, aby naše jazyky boli konkurenčné, musíme vedieť nadchnúť mladých – základom sú kvalitné (!) preklady dostupné pre nich.“

renciaschopné a žili ďalej, musíme vedieť nadchnúť mladých – základom sú kvalitné (!) preklady dostupné pre nich.“

Ako hodnotíte spoluprácu s médiami, ktoré do istej miery môžu ovplyvniť, aby sa prekladané diela dostali do širokého povedomia čitateľov?

D. P.: „Mediálna krajina sa mení – v dnešnej dobe čoraz dôležitejšiu úlohu zohrávajú sociálne médiá. Síce sa tam stiera hranica medzi odbornou mienkou a dojmami bežného čitateľa či skrytou reklamou, no siete majú aj svoje výhody: vedú upútať pozornosť väčšieho počtu ľudí a informácie sa tam šíria rýchlejšie. Problém je v tom, že tam nie je priestor na rozsiahlejšie odborné či analytické texty – skôr ide len o zmienky o knihách. Na dlhšie recenzie alebo rozhovory s autorkami a autormi sa dnes ťažko hľadá miesto v klasických médiách. Zostávajú nám odborné periodiká, no tie číta – viac-menej – už len uzavretý okruh ľudí. Dobrou alternatívou sú rôzne knižné platformy na internete – mnohé z nich spravujú literárne časopisy alebo špecializované vydavateľstvá. Zaujímavý je napríklad portál Dobre knjige, ktorý vedú slovinské verejné knižnice a ktorý slúži ako výborný katalóg kvalitných beletristických kníh pre dospelých – obsahuje anotácie aj základné charakteristiky kníh. Najväčší dosah u nás má bezplatný časopis BUKLA, ktorý predstavuje nové knihy z domácej i zahraničnej beletrie, spoločenských a prírodných vied, poézie, odborné časopisy, literatúru pre deti a mládež či manuály. Vychádza v náklade 20 000 výtlačkov päťkrát ročne. V neposlednom rade je vynikajúca aj táto spolupráca medzi SLC a Štiavnickejmi novinami a mohla by byť vzorom aj pre iné médiá. O prekladateľskej práci a knihách sa tak dozvedia aj tí, ktorí takýto obsah aktívne nehľadajú – možno to u niekoho nečakane vzbudí záujem.“

Za rozhovor poďakoval

Michal Kríž

INZERCIA

KAMMERHOF

VIVAT MUSEOLOGIAE

Špeciálna pátracia hra pre deti aj dospelých
v ponuke počas Salamandrových dní.

od 8. do 15. septembra 2025

Festival AMPLIÓN – Nový kabaret & pouličné umenie[®]

PROGRAM

Dvojdňový medzinárodný festival nových foriem kabaretného divadla a pouličného umenia v interiéroch a exteriéroch historického mesta zapísaného v UNESCO a v jeho okolitých mestských častiach a obciach. 10. ročník multizárovej prehliadky (divadlo, hudba, literatúra, pohyb a výtvarné umenie) zameraný na spojenie umeleckej tvorby a občianskych aktivít.

PIATOK 19. september 2025

16:00 – 16:30 OTVORENIE FESTIVALU
HYMNA + PROMO: TOMÁŠ EDELSBERGER (SK+CZ), KAPELA GILORA (CZ), EX-TRÉMISTI (SK)
Príďte otvoriť 10. ročník Festivalu AMPLIÓN heslom: *Byť slobodný je umenie!*
Námestie Sv. Trojice

Family

VSTUP VOLNÝ

17:00 – 18:30 Ansámbl nepravidielného divadla n.o. (SK)
EX-TRÉMISTI – hrdinovia, ktorí stratili strach II. – jedinečná forma divadla hraného aj divákmi a silné príbehy dvojakých hrdinov so skvelou hudbou a spevom
Rubigall, Nám. Sv. Trojice

15+

VSTUPNÉ 4* / 8 €

17:30 – 18:15 Mario Šeparović & Vojta Šnupárek (CZ) *Slovenská premiéra!*
KONCERT – blues, soul a funk gitarového dua z Ostravy alias Eric Clapton v Banskej Štiavnici
Trotuár Cafe, A. Kmeťa

12+

VSTUP VOLNÝ

19:00 – 20:15 Vladimír Šnidl, Denník N (SK) AA
ART PUTIKA I. – KAMARÁT VERÍ HOAXOM, ČO S TÝM? – Púťavá diskusia a ukážky z pripravovanej knihy o tom ako viesť dialóg s blízkymi, ktorých svet sa nám vzdaluje.
Host: Vladimír Šnidl – uznávaný reportér a krotiteľ konšpirácií a hoaxov na internete.
Art Cafe, povala

12+

VSTUPNÉ 7 €

19:30 – 20:15 GILORA (CZ) *Slovenská premiéra!*
KONCERT – nespútané jazzové tradície i rómske piesne parádnej českej kapely
Archanjel cafe bar, Radničné námestie

12+

VSTUPNÉ 7 €

20:30 – 22:30 Denník SME (SK)
PIATOČEK – BIZARNÝ POLITICKÝ KVÍZ – Tvorcovia známeho a úspešného satirického podcastu SME: Piatóček prinášajú ďalší kvízový hurikán s poriadnou dávkou recesie. Zaručená zábava!
Pražovňa – industry pub, 1. poschodie

15+

VSTUPNÉ (10) 12 €

22:30 – 23:45 Kráter Kartel (SK)
KONCERT – world music, latino, gypsy, swing, balkán aj ľudovka do tanca
Art Cafe, povala

15+

VSTUPNÉ 7 €

SOBOTA 20. september 2025

10:00 – 11:00 Nové divadlo Nitra (SK)
KOCÚR V ČIŽMÁCH – punkovo-animálno-maňuškovsko-komediálny thriller pre deti i rodičov
Záhrada Skautského domu, ul. A. Pěcha

3+

VSTUPNÉ 3 / 6 €

11:30 – 12:15 Ansámbl nepravidielného divadla n.o. & hostia (SK+CZ)
HAPPENING SLOBODNEJ SLOVENSKEJ KULTÚRY – umelecká reakcia na dianie v kultúre s Dorotou Nvotovou, Malým Cynikom, kapelou Gifora, osobnosťami SK kultúry aj s akčným sprievodom mestom
Námestie Sv. Trojice ➔ Art Cafe, terasa

12+

VSTUP VOLNÝ

12:15 – 13:00 Malý Cynik (SK)
KONCERT – protest-songy za Slovensko
Art Cafe, terasa

12+

VSTUP VOLNÝ

13:30 – 14:30 D' protest dzenerejšn + Edel & Počúvadlo band (SK+CZ)
NO FREEDOM, NO FUN – moderné umelecké prednesy a autorské piesne na tému (ne)slobody
Záhrada Skautského domu, ul. A. Pěcha

12+

VSTUPNÉ 7 €

14:00 – 15:00 Mario Šeparović & Vojta Šnupárek (CZ) AMPLIÓN KARAVANA
KONCERT – blues, soul a funk gitarového dua z Ostravy alias Eric Clapton na Počúvadle
Terasa u Blaškov, Počúvadlianske jazero

Family

VSTUP VOLNÝ

15:00 – 16:45 Jana Močková, Denník N (SK) AA
ART PUTIKA II. – SKUTOČNÉ ŽENY KULTÚRY + film GOOD BOY from Slovakia – Diskusia so silnými osobnosťami slobodnej slovenskej kultúry: Veronika Blažeková Němcová (OK) a Veronika Gabčíková (ASND) + projekcia českého filmu o maliarovi Andrejovi Dúbravskom
Art Cafe, povala

12+

VSTUPNÉ 7 €

16:00 – 16:45 GILORA (CZ)
KONCERT – nespútané jazzové tradície i rómske piesne parádnej českej kapely
Trotuár Cafe, A. Kmeťa

12+

BUSKING

17:00 – 18:00 Nové divadlo Nitra (SK) AA
BARÓN PRÁŠIL – skvelá bláznivá komédia o najväčšom chvastúňovi a klamárovi na svete
Kultúrne centrum, hlavná sála

10+

VSTUPNÉ (8) 10 €

18:30 – 19:00 Edel & Počúvadlo band (SK+CZ) *Slovenská premiéra!*
POCTA FILIPOVI & LASICOVI – autorské piesne Tomáša Edelsbergera venované dvom veľikánom
Art Cafe, terasa

12+

VSTUP VOLNÝ

19:30 – 21:00 Monika Tódová & Denník N (SK) AA *Headliner festivalu*
AKO ZACHRÁNIŤ DEMOKRACIU – kabaretná diskusia o aktuálnom vývoji našej krajiny s humorom aj bez, glosujú: Marián Leško, Martin M. Šimečka, Matúš Kostolný
Kultúrne centrum, hlavná sála

15+

VSTUPNÉ (10) 12 €*

21:00 – 21:45 Ansámbl nepravidielného divadla n.o. (SK)
10. NARODENINY AMPLIÓNu – udeľovanie cien Amplion Argentum, projekcia naj momentov z 9 ročníkov festivalu + prekvapenie
Art Cafe, terasa

12+

VSTUP VOLNÝ

22:00 – 23:30 Dorota Nvotová & Transport (SK) AA *Headliner festivalu*
KONCERT & KRST EP LAZY – výnimočný koncert skvelej speváčky s krstom novej EP platne
Art Cafe, povala

15+

VSTUPNÉ (10) 12 €

AA Nominácia na cenu festivalu Amplion Argentum Vstupné X / Y € Vstupné pre deti od 6 do 15 rokov / mládež a dospelí
Family Programy vhodné pre celú rodinu Vstupné (X) Y € Vstupné (v predpredaji) na mieste
X+ Programy vhodné pre divákov od X rokov Vstupné X €* Zľava 50% pre študentov od 15 do 26 rokov a držiteľov ISIC, držiteľov karty Štiavnica plus, dôchodcov a ŤZP

Zmena programu vyhradená!

PERMANENTKY

Aj tento rok ponúkame limitovanú sériu 30 ks permanentiek na celý festival. Od 25.8. do 18.9.2025 (alebo do vypredania) si jedným online nákupom môžete zabezpečiť voľný vstup na všetky platené programy festivalu. Ušetríte min. 40% z celkovej ceny vstupeniek!

59 € / dospelý od 18 do 59 rokov

39 € / dieťa 6+, študent od 15 do 26 / ISIC, ŤZP a dôchodca 60+

Po príchode na festival je potrebné potvrdenie o kúpe permanentky zameniť v Centrálnom predaji vstupeniek za neprenosný náramok.

Predaj cez GoOut: www.goout.net

PREDPREDAJ – zvýhodnené vstupenky na vybrané programy len do 18.9.2025!

VSTUPENKY ONLINE

Zakúpiť vstupenky na vybrané predstavenie alebo koncert je najpohodlnejšie ONLINE prostredníctvom internetu zo svojho PC alebo mobilného telefónu na www.amplion.eu/vstupenky [Ⓐ], resp. na web stránke www.goout.net [Ⓑ]. Tento predaj vstupeniek je NON STOP od 25. augusta a tiež počas celého festivalu až do začiatku jednotlivých programov. Keďže kapacity priestorov na viacerých scénach sú obmedzené, kúpu v predpredaji si zabezpečte, aby ste sa na vytipovaný program dostali. Odporúčame vám prísť včas, aby ste získali čo najlepšie miesto. Kontrola pri vstupe na program bude čítačmi zariadeniami z čiarového, resp. QR kódu, takže buď si priniesiete vytlačenú vstupenku, alebo QR kód ukážete pri vstupe vo svojom telefóne.

CENTRÁLNY PREDAJ NA MIESTE

V Banskej Štiavnici bude od štvrtka 18. 9. 2025 (od 15:00 do 20:00) a počas celého festivalu k dispozícii aj CENTRÁLNY PREDAJ VSTUPENIEK, ktorý sa nachádza v bočnom vchode Kultúrneho centra (Akademická ul.). Iba tu si môžete zakúpiť vytlačené vstupenky osobne a na všetky podujatia. Pri jednotlivých scénach sa vstupenky predávajú nebudú, môžete využiť online predaj. Veríme, že vám moderný systém predaja spríjemní účasť na našom festivale.

Historické okienko

Vznik obce Podhorie a jeho erbu

Obec Podhorie sa rozprestiera na úpätí vulkanického pohoria Štiavnických vrchov.

Od severu obec chráni Hudcov vrch (702 m.n.m.), od severovýchodu vrchy Berantovo (766 m.n.m.), Hrb (679 m.n.m.), hrad Žakýl (810 m.n.m.) Od juhozápadu sú to vrchy Soliská (612 m) a Široký vrch (777m). Cez obec preteká potok Teplá, ktorý pramení pod Kautrínom. Obec vznikla spojením dvoch starých osád Žakýl a Teplá v roku 1964. Osada Žakýl sa v písomných prameňoch po prvýkrát uvádza v r. 1352. Osada Teplá v r. 1388. Teplanov sem osadil beňadický opát, zatiaľ čo osadu Žakýl (Zekel – Sikul) založili Sikuli, kráľovskí strážcovia na neďalekom Žakýlskom hrade. V roku 1509 došlo k prvému zlúčeniu obcí pod spoločným richtárom. Z tohto obdobia je zachovaná i pôvodná pečať s vyobrazením sv. Juraja na koni zabíjajúceho draka. Z menovanej pôvodnej pečate sa vytvoril súčasný erb obce. Tunajší ľudia sa živili ako roľníci, remeselníci, uhliari a drevorubači. V pôvabnej dedinke akoby sa zastavil čas. Vo výraze obce dominuje ľudová architektúra s jednoduchými domcami a pekné prírodné prostredie.

Významné osobnosti obce

Medzi najvýznamnejšie osobnosti pôsobiace v obci patrili kňaz, kultúrny a osvetový pracovník, redaktor, vydavateľ a publicista, v r. 1919 – 1926 predseda Matice Slovenskej, František Richard Osvald. Ako kňaz pôsobil v Teplej a Žakýli v r. 1880 – 1916, kde ho na miestnej fare častokrát navštevoval priateľ, archeológ a botanik Andrej Kmeť.

V r. 1928 – 1945 ako učiteľ pôsobil v obci spisovateľ Jozef Horák, laureát štátnej ceny. V jeho tvorbe sa objavujú námety zo života a histórie Teplej a Žakýla. Najznámejšia je povest Hudcov vrch. Počas pôsobenia v obci organizoval ochotnícke divadlo. V r. 2007 bola odhalená pamättná tabuľa Jozefovi Horákov, ktorá je umiestnená pri bývalej ľudovej škole, dnešná Materská škola Podhorie. Jozef Horák vstúpil deťom vedomosti z rôznych oblastí, no ako veľký milovník prírody nezanedbával ani svet zelene. Pri vtedajšej škole využil voľnú

zelenú plochu na vysadenie desiatok rôznych druhov ovocných stromov, najmä jabloní a sliviek, ktorá potom slúžila ako školská záhrada. Ako učiteľ tu pôsobil aj jeho brat Karol Horák.

Žakýlsky hrad

Zvyšky Žakýlskeho hradu (Zekel, Szekeľ nazývaný aj Pustý hrad) ležia severovýchodne od obce na tzv. Brezovom vrchu (812 m n. m.). Z pôvodného hradu je dnes zachovaný len pozostatok vonkajšieho obranného valu a vstupy do dvoch banských štôlní. Hrad mohol vzniknúť koncom 12. alebo na začiatku 13. storočia z popudu rozvoja ťažby striebra v okolí Banskej Štiavnice. Ak popod hrad viedla tzv. Matejova cesta, potom slúžil na ochranu povozov, ktoré zo Štiavnice vozili zlato a striebro do Kremnickej mincovne. Otvorenou otázkou zostáva kedy a prečo hrad pomerne skoro zanikol. Z jedinej zachovanej písomnej zmienky o hrade z r. 1560 vyplýva, že „starý hrad“ bol vtedy už opustený.

Žakýlske pleso

Pod Žakýlskym hradom sa nachádza Žakýlske pleso (715 m.n.m.), ľudovo nazývané aj Morské oko. Jazer vzniklo po ukončení vulkanickej činnosti v treťohorách, je teda najstarším, a súčasne jediným prírodným jazerom v okolí Banskej Štiavnice. Vysoký vek plesa je evidentný z mohutných vrstiev sedimentov. Vodu z plesa používali obyvatelia Žakýlskeho hradu, ktorí prirodzenú hrádzu umelo navršili. Pleso nemá dostatočný prívod vody, preto je pokryté sivicami a vodnými kvetmi a vytvára lokálne biocentrum vodných živočíchov. V roku 1986 bolo Žakýlske pleso a okolité územie vyhlásené za prírodnú pamiatku, platí v ňom 4. stupeň ochrany.

Náučný chodník Žakýlske pleso

Náučný chodník tvorí uzavretý okruh so začiatkom aj koncom pri zastávke autobusov. Deväť panelov na trase chodníka podáva informácie o okolitej krajine, o miestnej kultúre a histórii obce. Trasa vedie územím európskeho významu NATURA 2000. Cieľom je zabezpečiť ochranu najvzácnejších druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov na území EÚ.

NCH má dĺžku 7 km, prevýšenie

262 m, dá sa prejsť za 3,5 hod. Zastávky: Obec Podhorie - kostol a pamättná izba - kultúrna krajina - Žakýlsky hrad - Žakýlske pleso - Mŕtve drevo, živý les - poľnohospodárska krajina - ľudová architektúra, ľudové múzeum, kováčska dielňa - Podhorie ako kultúrna obec.

Kostol

Najstaršou kultúrnou pamiatkou v obci je farský Kostol Návštevy Panny Márie, ktorý bol vyhlásený za NKP v roku 1963. Podľa dostupných údajov z Ústredného zoznamu pamiatkového fondu, predpokladaná doba vzniku je 15. storočie a odhadované prestavby sa uskutočnili v r. 1718 a 1742. Korpus kostola bol pôvodne jednoduchý, bez sanktuária, zákristie a predsieň, ktoré boli pristavené až koncom 18. storočia. Vďaka prestavbe na prvý pohľad vyzerá ako nový, ale jeho kamenné múry a svätyňa sú stredoveké. Po prestavbách tu prevládá neskorogotický barokový štýl. Vedľa kostola stojí samostatná zvonica s otvorenou drevenou konštrukciou, postavená bola v r. 1873. Kostolík je najvyšším bodom obce a ponúka krásny výhľad na banskoštiavnickú Kalváriu v pozadí.

Ľudová architektúra

V dedine ešte nájdete niekoľko pôvodných podpivičených kamenných domov z 19. storočia. Pôsobivosť a privetivý výraz ľudovej architektúry pramenia v jednoduchosti a prírodných materiáloch. Typické roľnícke domy mali prednú fasádu otočenú do ulice, s dvomi malými oknami s kamennými šambránami okolo nich, niekedy so svätou ikonou v strede. Drevené štíty skrášľovali bohato vyrezávané stredné dosky s náboženskými a ornamentálnymi motívmi, vyrezávané boli aj lišty lemujúce odkvap strechy a obločné rámy. Predná časť domu so vstupom z dvora bola určená na bývanie. Vnútorne priestory mali drevené trámové stropy, hlinené dlažby, murovaný sporák v kuchyni a keramické kachle v izbe, v objekte bolo murované ohnisko. Na domoch sú výrazné mohutné komíny, ktoré trónili nad čiernymi kuchyňami. V zadnej časti domu boli priestory pre hospodárske zvieratá a stodola (pajta). Steny boli murované z kameňov nepravidelného tvaru. Časť bola stĺporadie zo šedého pies-

kovca lemujúce dlhšiu časť domu - gánok. Strechy bývali z otepokov či šúbikov ražnej slamy, mali životnosť okolo 20 rokov. Od 20. storočia ich menili za šindle a škridle.

Podhorie – miesto, kde sa stretlo ochotnícke a profesionálne bábkové divadlo

Učiteľ Karol Horák považoval bábkové divadlo za veľký výchovno-vzdelávací aj osvetový prínos pre deti z miestnej školy. Svojimi hrami hostovali ochotníci z dnešného Podhorie pod vedením Karola Horáka v okolitých obciach. Po niekoľkoročnej pauze, v 80. tých rokoch 20. storočia, sa témy opäť chytil predseda miestneho národného výboru Jozef Beňo, ktorý bol okrem iného aj bývalým žiakom Karola Horáka. V tomto období bábkarske zoskupenie Podhorčan, aj vďaka chalupárovi Jánovi Hižnayovi, režisérovi z nitrianskeho divadla, dosahovalo vynikajúce výsledky na regionálnej a celoštátnej úrovni. Inscenovali sa predstavenia pre deti aj dospelých, ako: Jánošík, Zlatovláska, Nič, Margita a Bená. Autormi marionet, bábok vedených hercami, sú Jana Pogorielová – Dušová s manželom Antonom Dušom. Asi 50 cm vysoké bábkky sú zhotovené z dreva, textilu, alebo kaširované jutovinou. Obec vlastní viac ako 30 bábok.

Folklorná skupina „Podhorčan“

Podhorie leží na rozhraní troch silných folklórnych oblastí Slovenska, a to Tekova, Horehronia a Detvy. V miestnom folklóre možno nájsť vplyvy všetkých troch. Ľudia v Podhori zachovávajú a pestujú ľudové tradície vo folklórnej skupine Podhorčan, ktorá bola založená v r. 1974.

Pálenica Podhorčan

V obci Podhorie sa nachádza pestovateľská pálenica ovocia Podhorčan. Prvý liter v pálenici, ktorá pôvodne patrila pod štátny závod Fatra, vypálili v roku 1972. V pestovateľskej pálenici si môžu občania vypáliť aj zo širokého okolia kvalitný ovocný destilát priamo z dopesťovaného vlastného ovocia.

Použitá lit.:

Záznamy z archívu obce a starostky obce Podhorie Mgr. Dany Lóžiovej, záznamy z obecných zastupiteľstiev OÚ

Spracoval:
JUDr. Gejza Volf

Zažite september

v Slovenskom banskom múzeu

September v Slovenskom banskom múzeu bude patriť špeciálnym podujatiam nielen počas Salamandrových dní, ale aj výstavám a tvorivým aktivitám. Stačí si len vybrať alebo ich navštíviť všetky.

Úvod mesiaca je venovaný dňu baníkov. Pri tejto príležitosti sa počas druhého septembrového týždňa budú v meste Banská Štiavnica konať rôzne zaujímavé podujatia. Slovenské banské múzeum je už tradične neodmysliteľnou súčasťou Salamandrových dní a pozýva vás navštíviť expozíciu Kammerhof – Baníctvo na Slovensku. Ku klasickej prehliadke expozície sme v salamandrovom týždni pridali pátraciu hru „**Vivat museologie**“. Dokážete pomocou indícií identifikovať osobnosti, ktoré blahozelajú k 125. výročiu múzejníctva v Banskej Štiavnici? Hlbšie historické fakty o výročí priniesie **odborný seminár** v Sieni komorských grófov, ktorý sa uskutoční 11.9.2025.

Súčasťou baníctva je, samozrejme,

fáranie do bane. Aj toto si môžete s nami vyskúšať. Okrem fárania do štólne Bartolomej v Banskom múzeu v prírode máme pripravené špeciálne **Salamandrové fáranie do štólne Glanzenberg**. Ak sa radšej prechádzate po povrchu a nerobí vám problém náročnejší terén, vyďte sa s nami na ďalšiu montánnu vychádzku „**Moderštolníanske baníctvo**“ po stopách zaniknutých banských lokalít. Naše múzeum nie je zamerané len na baníctvo, ale ponúkajú aj špecifické historické expozície alebo expozíciu zameranú na umenie. Aj v septembri pokračuje výstava „**Vnuk a deda – Umelecký dialóg o krásach Slovenska**“ v Galérii Jozefa Kollára. Od svojho otvorenia 1. júla sa teší záujmu mnohých návštevníkov. Nenechajte si ujsť túto výnimočnú kombináciu dvoch generácií a pohľadov na krásy Slovenska prostredníctvom umenia.

V priestoroch Starého zámku je stále sprístupnená fotografická **výstava k 125. výročiu múzejníctva v Banskej Štiavnici**. Oblúbené

Haraburdy – bazár (ne)potrebných vecí v Dielničke v Kammerhofe môžete navštíviť do polovice septembra. Otvorený pre verejnosť zostáva aj Nový zámok so zaujímavou expozíciou protiosmanských bojov.

V Uhoľnej expozícii v Handlovej môžete sfáčať do simulovaných banských priestorov alebo sa zapojiť do tvorivých dielní **v Ekodielničke**. Budeme vyrábať originálne rozvrhy hodín, maľované tašky či veselé gombíkové postavičky. 10. výročie otvorenia expozície pripomína špeciálna exteriérová fotografická výstava „**Cesta uhlia, cesta v čase**“. Určite neunikne vašej pozornosti pri návšteve.

Radi vás uvidíme vo všetkých našich expozíciách. V pestrej ponuke máme niečo pre všetky vekové kategórie.

Viac informácií o podujatiach a aktivitách nájdete na webovej stránke múzea: www.muzeumb.sk a na našich sociálnych sieťach.

Ing. Martina Kminiaková, SBM, Odbor marketingu, propagácie a environmentálnej výchovy

Oznam

Slovenský zväz telesne postihnutých v Banskej Štiavnici oznamuje svojim členom, že **úradné hodiny v kancelárii** na Bratskej 17 budú **iba v stredu 8.00 – 12.00 h** až do odvolania z prevádzkových dôvodov. Informácie o činnosti alebo členstve v organizácii môžete získať na tel. č.: 0908 236 896, 0907 596 488, 0904 110 253, 0915 883 972, 0911 205 103.

Výbor ZO SZTP

Oznam

Všeobecná zdravotná poisťovňa oznamuje, že dňa **2.9. a 18.9.2025 od 9.00 do 13.00 h** bude poskytovať poradenstvo v oblasti zdravotného poistenia produktov VŠZP v priestoroch nemocnice AGEL Banská Štiavnica. Poradenstvo bude poskytovať pravidelne každý druhý týždeň. Informácie o ďalších termínoch budú zverejnené v priestoroch nemocnice AGEL Banská Štiavnica a na FB stránke mesta Banská Štiavnica. VŠZP si vyhradzuje právo na zmenu termínov!

Ing. Anna Maďarová, Odd. akviz. činností a analýz VŠZP

Ponuka

Centrum voľného času v Banskej Štiavnici ponúka tanečné vystúpenia súboru Applause na zábavy, večierky, spoločenské akcie. V ponuke máme tance národné, moderné, ľudové a pod. Bližšie informácie v CVČ na č. tel.: 0907 598 567.

J. Machilová

Oznam

V prípade, že nestíhate realizáciu obnovy vášho rodinného domu **do 30. septembra 2025**, môžete podať žiadosť o predĺženie termínu realizácie až do marca 2026. Vzor žiadosti nájdete na stránke: Obnovdom.sk | Obnova rodinných domov | SAŽP.

MsÚ

Pozvánka na Seminár

k 125. výročiu múzejníctva v Banskej Štiavnici

Slovenské banské múzeum pozýva širokú verejnosť na odborný seminár pri príležitosti 125. výročia múzejníctva v Banskej Štiavnici, ktorý sa uskutoční vo štvrtok 11. septembra 2025 o 14.00 h v Sieni komorských grófov v budove Kammerhofu v Banskej Štiavnici.

Salamandrové dni každoročne do Banskej Štiavnice prilákajú tisíce návštevníkov — záujemcov o históriu baníctva, priaznivcov tohto remesla, ale aj tých, ktorí prichádzajú zažiť jedinečnú atmosféru mesta počas týchto slávností. Slovenské banské múzeum tento rok pripravilo popri bohatom programe aj zaujímavý odborný seminár. Jeho cieľom je priblížiť historický vývoj múzejníctva v regióne, predstaviť významné osobnosti, ktoré stáli pri jeho zrode a diskutovať o tom, ako sa formovala zbierkotvorná činnosť múzea od jeho založenia v roku

1900 až po súčasnosť.

Na seminári vystúpia odborní pracovníci múzea, ktorí sa dlhodobo venujú výskumu histórie múzejníctva i samotného baníctva v regióne. „*Zorganizovať seminár pri príležitosti 125. výročia múzea považujeme za dôležité nielen z odborného hľadiska, ale aj ako poďakovanie všetkým, ktorí sa počas viac ako storočia podieľali na rozvoji a zachovávaní kultúrneho dedičstva v tomto jedinečnom regióne,*“ uviedol Lukáš Patera, vedúci odboru múzejných činností Slovenského banského múzea.

Po skončení seminára, približne o 16.00 hod., budú na rovnakom mieste predstavené nové publikácie vydané múzeom v roku 2025, ktoré si budete môcť aj priamo zakúpiť. Miesto konania: Slovenské banské múzeum – Kammerhof, Sieň komorských grófov, Kammerhofská 2, Banská Štiavnica. Vstup na seminár je voľný a bez nutnosti registrácie. Kapacita je obmedzená!

Ing. Martina Kminiaková, SBM, Odbor marketingu, propagácie a environmentálnej výchovy

Haraburdy 2025

Staré veci nemusia skončiť v koši. Prines, nakúp, recykluj.

Slovenské banské múzeum, rezortná organizácia Ministerstva životného prostredia SR, už po 21. raz otvorí dvere obľúbenému podujatiu Haraburdy – bazár (ne)potrebných vecí, ktoré sa uskutočnia v Dielničke v Kammerhofe v Banskej Štiavnici. Haraburdy nie sú len obyčajný bazár. Sú miestom, kde vám ožijú spomienky a veci dostanú druhú šancu. Múzeum týmto dlhoročným projektom motivuje verejnosť, aby sa zamyslela nad opätovným využívaním predmetov, nad hľadaním nového významu a využitia starších vecí, ktoré síce stratili majiteľa, ale nie hodnotu. Historicky a dokumentačne zaujímavé predmety sa zaraďujú aj do zbierkového fondu múzea.

Čo môžete priniesť alebo nájsť? Všetko od starého porcelánu, súčiastok, riadu, nábytku, obrusov, až po kroje, knihy, rámy, dekorácie, staré lampy či poklady z povaly. Veci, ktoré pre niekoho stratili zmysel, môžu niekomu inému presne zapadnúť do života alebo do dielne. Haraburdy nie sú zamerané na bežné oblečenie a obuv. Výnimku tvoria len kroje alebo oblečenie s ľudovým či remeselným charakterom. A ešte jedna skvelá správa. Haraburdy sa tento rok dostali do užšieho výberu prestížneho ocenenia ICOM Award 2025 v kategórii netradičných múzejných projektov, ktoré podporujú zberateľstvo. Spomedzi 129 projektov z celého sveta sú Haraburdy jediným zástupcom nielen Slovenska, ale aj krajín celej V4! Na výsledky si ešte počkáme, ale už teraz máme pôvod na radosť.

Kedy nás môžete navštíviť?

Miesto: Dielnička Slovenského banského múzea, Kammerhofská 2, Banská Štiavnica
Otvorené: od 10:00 do 16:00
Termíny: 20. – 23. august, 26. – 30. august, 2. – 6. september, 9. – 13. september 2025

Ak máte doma niečo, čo je vám ľúto vyhodit a môže to ešte niekomu poslúžiť, doneste to do Dielničky od 20. augusta. A ak radi lovíte poklady a staré výnimočné veci, prídte si niečo odnieť.

Nevyhadzuj. Prines. Nakúp. Inšpiruj sa. Kontakt: Mgr. Anna Ďuricová, 045/694 94 51, 694 94 36, enviro@muzeumbs.sk

SBM

Letný filmový festival 4 živly

šíril v Banskej Štiavnici radosť

27. letný filmový festival 4 živly: RADOST'
(6. – 10. 8. 2025, Banská Štiavnica).

V Banskej Štiavnici skončil v nedeľu 10. augusta 27. ročník Letného filmového festivalu 4 živly. Jeho tohtoročnou témou bola RADOST' a skvelé počasie s pestrým programom ju podľa pozitívnych ohlasov spôsobilo účasť aj organizačnému tímu.

21 celovečerných a 9 krátkometrážnych filmov premietol festival na rôznych miestach banského mestečka – v kinosále na poschodí historickej budovy, v mestskom kultúrnom centre, na amfiteátri či v areáli turistickej útulne.

V exkluzívnej slovenskej premiére predstavil 4 živly publiku nemecký film Chlapec z cirkusu o detstve z prostredia cirkusových umelcov, ale aj estónsku multižánrovú bizarnosť – komediálny hororový muzikál Už tie pítky dospievali. V distribučnej predpremiére premietli animovanú rozprávku Príbehy z čarovnej záhrady, ktorá vznikla v česko-slovensko-slovensko-francúzskej koprodukcii a do kín príde v novembri. V programe však nechýbali ani kultové filmy ako československé Sedmokrásy, austrálska Muriel sa vydáva či holandské New Kids Turbo.

Mimoriadne bohatý bol tento rok sprievodný program festivalu. V spolupráci so spolkom Živena pripravili 4 živly diskusie o co-

Robert Pospíš a Martin Sillay v KC Eleuzína FOTO ARCHÍV AUTORA

ming oute ako prostriedku k radosti a o vykročení z medzigeneračnej traumy. V kooperácii s kultúrnym centrom Eleuzína vznikla diskusia Strasti slasti o dôvodoch na radosť, ale aj o výzvach, ktoré život prináša. Hudobný program 4 živlov tento rok tvorili koncerty Samča, brata dažďoviek, spoločne s Vlčicou Mačicou, a dvojice Robert Pospíš & Martin Sillay, ale tiež párty, ktorú hudbou naplnil DJ Peal. Prekvapením bolo svojské kúzelnícke vystúpenie členiek kultového Modranského kabaretu – prekvapenie pred jedným z premietaní.

Návštevníctvo hneď v akreditačnom centre festivalu – výstavnej sieni banskostiavnického Kultúrneho centra – vítala výstava fotografií, ktoré zachytávali RADOST' v priebehu celej histórie podujatia.

Z očarujúcich lokalít mesta čerpa-

li sprievodné akcie, ktoré lákali prítomných do exteriéru – ranná jóga vo dvojiciach na tajchu Veľká Vodárenská, komentovaná prehliadka botanickej záhrady a nočná cesta lesom, naplnená vedomostnými či logickými úlohami a zakončená spoločným táborákom.

Pre dospelých i deti boli pripravené aj možnosti stráviť čas tvorivo – kým pre najmenších filmových fanúšikov a fanúšičky prostredníctvom dvojice tvorivých dielní, pre dospelých záujemcov a záujemkyne formou workshopu dizajnovania zážitkov na mieru.

28. ročník Letného filmového festivalu 4 živly sa uskutoční v auguste 2025 a jeho tému odhalí organizačný tím v priebehu jesene na webstránke a sociálnych sieťach podujatia.

Peter Gašparík, 4 živly

Tábor v bezpečí Štiavnických vrchov

Nie všetky deti majú šťastie na nerušené prázdniny v tábore, ako to majú naše slovenské deti.

Na Ukrajine sú už tri roky zakázané tábory, ak nevedia zaručiť protiletadlový úkryt, a teda klasický skautský tábor niekde za mestom v prírode je ťažké zorganizovať. Riešením je často zorganizovať tábor v susednej krajine, kde je (zatiaľ) mier.

Skautský dom už tretí rok pripravil tábor pre takmer 100 detí z viacerých oblastí Ukrajiny, medzi ktorými boli aj deti z miest Irpin a Buča, kde si hneď na začiatku vojny za-

žili zabíjanie bežných obyvateľov a táto trauma zasiahla celé generácie. V auguste sme privítali niekoľko skautských oddielov z partnerskej organizácie PLAST. Deti behom 10 dní absolvovali aktivity na rozvíjanie kamarátstiev, skautských zručností, pobytu v prírode, tímovej spolupráce, spoznávanie Slovenska, špeciálne okolia Banskej Štiavnicce. Na ich pobyt prispela aj Nadácia VÚB, za čo chceme poďakovať. Ďalšia vďaka patrí dobrovoľníkom, ktorí sa v skautingu roky bezplatne venujú formovaniu mládeže.

Martin Macharik,
správca Skautského domu

INFORMATÓRIUM MESTSKEJ KULTÚRY

Piatok 29.8. o 19.30 h
Nedeľa 31.8. o 19.30 h

Zbaľ sa a uteč

Komédia / akcia / krimi, 120 min., P15, vstupné:6€. Bývalý bejzbalista Hank (Austin Butler) robí barmana v zapadnutej diere, má super frajerku a pohodový život. No len do chvíle, kým mu sused Russ, šialený britský pankáč, nenechá na krku byť, mačku - a poriadny bordel. Russ má totiž prsty v špi navých kšeftoch s celým newyorským podsvetím, a keď sa dvere jeho bytu rozletia, Hank sa ocitá vo svete, kde sa najskôr strieľa a potom pýta. Z pohodového života sa tak stáva boj o prežitie a Hank má len dve možnosti: byť rohožkou gangstrov alebo konečne chytiť svoj život pevne do rúk

Sobota 30.8. o 19.30 h

Roseovci

Komédia / dráma, 120 min., P15, vstupné:6€. Roseovci je satirická čierna komédia v réžii Jaya Roacha a podľa scenára Tonyho McNamaru. Film je natočený na motíve románu The War of the Roses od Warrena Adlera z roku 1981 a je remakom filmovej adaptácie z roku 1989. Hrajú: Benedict Cumberbatch, Olivia Colman...

Utorok 2.9. o 18.30 h

Jarek

Dokument, životopisný, 101 min., P:12, Vstupné:6€. Film o Jaromírovi Nohavícovi je životopisný dokument, ale rozhodne nie je nudný a popisný.

Štvrtok 4.9. o 18.30 h

Duchoň

Hudobný, dráma, 95 min., P:15, Vstupné:6€

Piatok 5.9. o 18.30 h

Nebezpečné zvieraťá

Horor, triler, 98 min., P:18+, Vstupné:6€. Mladú surfigistku unesie sériový vrah. Muž ju drží na svojej lodi, a čoskoro sa ukáže, že jeho vášňou nie je len vraždenie, ale aj žraloky. Mladá žena musí vymyslieť, ako sa zachrániť, skôr než ju vrah rituálne hodí žralokom krúžiacim okolo lode. Čas sa kráti a ona sa môže spoľahnúť len sama na seba.

Sobota 6.9. o 18.30 h

Džob

Komédia, dráma, 105 min., P:15+, Vstupné:6€. Kamaráti Petr a Michal sa poznajú už od strednej školy a ich prúsery sú už minulosťou. Školské roky sú za nimi a obaja sa snažia správať zodpovedne. Žijú však úplne odlišné životy: Michal sa už usadil, má dobre platenú prácu v korporácii a rodinu s malou dcérou, zatiaľ čo Petr je samotár s nenaplnenými umeleckými ambíciami a živí sa výrobou reklamných predmetov. Napriek tomu sa nevzdal umeleckej tvorby. A stále ich oboch spája ich vášň: graffiti.

História Štiavnického živého šachu 2

V roku 2017 sa šach uskutočnil v sobotu 15. júla.

Počasie akcii prialo, a tak si diváci mohli vychutnať vystúpenia chodúľovej šou Kyselých Krastafcov, šermiarskej skupiny Ctibor a Bojník, hudobnej skupiny Hollóének Hungarica, vystúpenie Mareka Majeského, Milana Bahúla, Mariána Labudu ml. a Júlie Horváthovej v scéne napísanej Monikou Maňkovskou, sokoliarov sv. Bavona a záverečnú ohňovku v podaní profesionálneho vystúpenia skupiny Dreamdancers. Šachovní partiu medzi obľúbeným Sergejom Movsesianom a Milanom Pacherom vyhral už po 8. krát Sergej.

V roku 2018 sme to na Námestí sv. Trojice rozpálili 14. júla. A spoločne s nami vizuálne dych berúca šou Nového cirkusu-žongléri akrobati z V.O.S.A. Theatre z Čiech, Krastafci, historický tábor skupiny Bojník, jedineční Miro Kasprzyk a Erik Forgáč, historická skupina Havrani a hudba Gnomus, sokoliari sv. Bavona, vo večerných hodinách úchvatné divadlo v podaní Anta Agni - LED Crystal Show. Neľútostný súboj do poslednej figúrky, medzi Sergejom a Lubomírom Ftáčnikom skončil víťazne pre Sergeja. Armén sa v Banskej Štiavnici cíti ako doma, tak mu tento pocit vždy prináša psychickú prevahu.

V roku 2019 sa popri akciách Mesta kultúry, ktorým sa naše mesto stalo prvýkrát v histórii Slovenska Živý šach uskutočnil 13.7. Na podujatí sa nám predstavili draví a vizuálne zaujímaví Zubři z Čiech, historická hudobná skupina Calata, Bojník, ohňová šou Dream Dancers a sokoliari sv. Bavona. Veľmajster Sergej Movsesian si zmeral sily s Gergely Aczelom a víťazným kráľom sa stal Sergej. Rok 2020 a 2021 nebolo podujatie organizované kvôli pandémie, usporiadať sa ho nepodarilo ani v roku 2022 z finančných dôvodov.

Zmŕtvychvstanie a návrat na námestie sa uskutočnilo 1.7.2023. Podujatia sa zúčastnili účinkujúci: Historická skupina Bojník, Vir fortis so svojimi vstupmi o zbraniach o odievaní a správaní v histórii, sokoliari sv. Bavona, historická hudba Gailard, Dream dancers, Forgi, ŠK

Opevnenie, a samozrejme, skvelá partia 32 mladých ľudí, ktorí celý rok trénujú, aby mohli v deň vystúpenia o 21.00 h predviesť svoje majstrovstvo v boji s chladnými zbraňami. Súčasťou každoročného podujatia bol aj historický sprievod, ktorý každým rokom narastal. Súboj Sergej Movsesian a Ján Markoš skončil výhrou Sergeja Movsesiana.

6.7.2024 námestie opäť ožilo vďaka súbojom skupín historického šermu Bojník, Vir Fortis, hudobnej skupiny Valar, sokoliarom sv. Bavona a dokonale pripraveným bojovníkom na šachovnici v súboji medzi šachovým miláčikom Sergejom Movsesianom a Viktorom Gažíkom. Cenu útechy si odniesol Viktor Gažík, ktorý nakoniec prehral až po dodatkovvej partii, keďže tá so živými figúrkami skončila nerozhodne.

5.7.2025 otvoril podujatie historický sprievod mestom s viac ako 120 účastníkmi v nádherných kostýmoch. Oživenie popri tradičných skupinách Bojník a Vir Fortis, priniesli historické skupiny Bohemian Bards a Wagus, sokoliari sv. Bavona a Anta Agni. V odvetu za minulý rok si víťazstvo odniesol Viktor Gažík a Sergej mu zo srdca zagratuloval. Od začiatku podujatia do súčasnosti sa na šachovnici vystriedali desiatky šermiarov v pozícií figúrok. Mnohí z nich, ktorí začínali ako tínedžeri či mladí ľudia, sú dnes otcovia a mamy a v niektorých prípadoch sa ich deti vydávajú po ich stopách a pokračujú v dobrodružstve s názvom Štiavnický živý šach. Len vďaka nim môže Štiavnicka zachovávať túto unikátnu tradíciu. Ďakujeme!

Odd. KŠaMK

Nedeľa 7.9. o 16.00 h

Veľká cena Európy: Labky na pedále!

Animovaný, 98 min., P, Vstupné:6€. Malá Edda má veľký sen - stať sa slávnou automobilovou pretekárkou. Namiesto toho však každý deň pomáha otcovi v chátrajúcom zábavnom parku sprevádzať návštevníkov a predávať mliečne koktaily. Ale Edda chce viac! Sníva o tom, že bude ako jej idol - pretekár Ed, ktorý je na prahu svojho piateho víťazstva v Veľkej cene...

Nedeľa 7.9. o 18.30 h

Nebezpečné sny

Dráma, 100 min., P:12, Vstupné:6€. Jennifer je vplyvná žena v bohatom svete sanfranciskej spoločenskej smotánky. Jej starostlivo vystavaný život sa otrasie, keď do neho nečakane vstúpi mladý, charizmatičtý tanečník Fernando. Napätie vyplývajúce z rozdielov v postavení a skúsenostiach len umocňuje vzájomnú príťažlivosť. Flirt sa rýchlo mení na posadnutosť. Čo všetko budú obaja nepravdepodobní milenci ochotní riskovať?

Utorok 9.9. o 18.30 h

Bláznivo

Romantický, komédia, 97 min., P:15, Vstupné:6€. Naša myseľ je veľmi preplnené miesto; všetci sme obývaní mnohými osobnosťami, ktoré musia koexistovať. Racionálnymi, romantickými, inštinktnými, niekedy bláznivými. Kto je však skutočným pánom situácie? Film Bláznivo je príbehom o prvom rande, rozkošnou romantickou komédiou, ktorá nás zavedie do mysle dvoch hlavných postáv, aby sme odhalili tajomné mechanizmy, ktoré riadia naše konanie. Rozdielne osobnosti hlavných hrdinov majú svoje vlastné hlasy a fyzickú podobu - a my sledujeme, ako sa v snahe prevziať kontrolu nad situáciou a urobiť konečné rozhodnutie hádajú, bojujú, radujú a dojmajú.

Štvrtok 11.9. o 18.30 h

Otec

Dráma, 103 min., P:15, vstupné:6€. Príbeh, inšpirovaný skutočnými udalosťami, sleduje milujúceho otca. Jeho život sa rozpadne po jedinej tragickej chybe, ktorá otrasie jeho šťastným manželstvom a nechá ho úplne osamelého. Napriek hrozbe väzenia a neznesiteľnému pocitu viny sa snaží znova získať dôveru svojej ženy a zachrániť lásku, ktorá ich napriek bolesti stále spája. Keď zistí, že skutočný pôvod tragédie leží hlboko v architektúre ľudskej mysle, začína sa rysovať krehká cesta k zmiereniu. Dokáže však ich láska prežiť aj takéto obrovské zlyhanie?

citát

„Učíte sa po celý život. Až na školské roky.“

Gabriel Laub

Kaštieľsky „pút“

V nedeľu 17. augusta 2025 sa konala v Kaplnke Nanebovzatia Panny Márie v kaštieli Múzea Svätý Anton tradičná púť na výročie patrónky chrámu, ktorý pripadá na 15. augusta. Svätú omšu celebraval pán farár Michal Baláž, na organe hral Štefan Legény a slávnosť sprevádzal spevom Chránový zbor zo Sv. Antona.

Slávnosť Nanebovzatia Panny Márie je v niektorých kresťanských cirkvách najdôležitejší mariánsky sviatok, ktorý sa oslavuje 15. augusta. Katolícka cirkev ho slávi najvyšším stupňom liturgického slávania – slávnosťou, ktorá je vyhlásená ako prikázaný sviatok.

Z histórie kaplnky. Kaplnka bola maľovaná v duchu neskorobarokového iluzionizmu. Autorom fresiek z rokov 1750 - 1752 je Anton Schmidt, maliar rakúskeho pôvodu, ktorý v období baroka pôsobil v banských mestách stredného Slovenska.

Na klenbe sú nádherné výjavy zo Starého a Nového zákona, alegória Cirkvi, chór anjelov - hudobníkov, postavy cirkevných otcov a štyroch evanjelistov s ich atribútmi. V dolnej časti na bočných stenách sú grisaillové maľby sv. Antona Padovského a sv. Františka Xaverského. Kaplnka je zasvätená Nanebovzatiu Panny Márie.

Zdroj: FB: Múzeum, wikipédia

Foto: Tomáš Ujlaky, Š. L. ml.

Spracoval: Andrej Palovič

Hubertovská

kvapka krvi

Hubertovská kvapka krvi už tradične patrí medzi sprievodné podujatia osláv Dní svätého Huberta vo Svätom Antone. Srdečne pozývame čitateľov novín zapojiť sa do 14.ročníka Hubertovskej kvapky krvi. Odber krvi sa uskutoční **30. augusta (v sobotu) od 7.30 - 11.00 h** v Poľovníckej galérii (vstup z hlavnej pokladne múzea). Každý, kto daruje krv, dostane vstupenku na podujatie DSH a porciu guláša z diviny.

MSA

myšlienka
dňa

„Skúsenosť je dobrá škola, len školské poplatky sú veľmi vysoké.“

Heinrich Heine

MONOPOL opäť v lete prilákal divákov

Reč je o ďalšom imerzívnom divadle, ktoré sa odohrálo v priestoroch Spojenej školy S. Mikovániho pod organizátnou taktovkou OZ Vlnoplocha.

To, že bol dej zasadený práve tam, nie je náhoda. Ako bývala banícka akadémia mala veľké renomé. Obsah sa týkal nielen života hlavných protagonistov v škole, ale aj ich celkového života v meste. Preto počas predstavenia rezonujú zvukné mená učiteľov či dejateľov rôzneho obdobia od 50. do 70. rokov minulého storočia, ako Stankoviansky, Heyrovský, Vášáry, Kollár, Dubček atď. Herci nás sprevádzali na trinástich herných plochách, kde sa odvíjal príbeh mäsiarskej a učiteľskej rodiny, susediacich v bytovej jednotke. Ako už býva zvykom, pri takomto type divadla, divák je vtiahnutý do deja a tak, jeden si zahrá učiteľa, na ďalšieho sa obráti ako na maliara, či ďalší si zatancuje na abiturientskom večierku. Nebudem zachádzať do popisu deja, ten treba jednoducho vidieť a prežiť. Isté však je, že tvorcovia opäť načreli do hlbokých tém. Toto všetko humorne spracované tvorilo dokonalú originalitu a perfektný zážitok. Veď už len slogany po stenách nám vyčarili úsmev na tvári (Socialisticky pracovať, socialisticky žiť! Prišli Rusi, kradnú husi.). Milo na mňa zapôsobil výraz krachelka (malinovka), ktorý ešte aj ja poznám z detstva. Verne tiež pôsobila výučba chemických predmetov a maturity žiakov na škole. Nesmierne pútavá bola pieseň Starý študent už putuje svetom, ktorá ma nostalgicky preniesla do čias, keď ju spievali naši maturanti po chodbách baníckej školy a lúčili sa tak s nami učiteľmi, ale aj ostatnými mladšími žiakmi. Mnohé momenty boli zaujímavé a vytiahli na povrch dávnu minulosť. Preto som sa na ne opýtala autoriek hry Kláry Jakubovej a Mily Dromovích:

Prečo názov MONOPOL?

Tento názov odkazuje na obdobie, keď štát prevzal úplnú kontrolu nad všetkým – nad pravdou, mocou aj každodenným životom. Totalitný režim uvalil na krajinu ideologický monopol, kde existoval len jeden výklad sveta a žiadna sloboda názoru.

Herci z imerzného divadla Monopol FOTO ARCHÍV OZ VLNOPLOCHA

ru. V našom predstavení sa snažíme ukázať, ako tento tlak formoval osudy bežných ľudí – často v malých, ale bolestivých príbehoch.

U koho sa zrodil nápad s PLETOU, kde ste vzali pletacie stroje?

Národný podnik PLETA vnímame ako neoddeliteľnú súčasť štiavnického života v období po 2. svetovej vojne. Bol nielen zdrojom práce pre veľkú skupinu žien, ale aj miestom kultúrneho života. Počas výskumu sme narazili na silný príbeh jedného z riaditeľov, ktorý bol na základe udania svojho kolegu väznený a perzekvovaný. Jeho manželka túto nespravodlivosť neznesla a vzala si život. Považovali sme za dôležité ukázať, aké tragické následky malo jednanie bezcharakterných ľudí, ktorí vtedy ochotne slúžili režimu. Pletacie stroje sme dostali do daru od p. Ľudmily Blaškovej, majiteľky firmy SVETRO.

Prečo ste zvolili postavu herca Štefana Martinoviča ako autistu?

V období 50. a 60. rokov sa diagnózy ako autismus či Aspergerov syndróm ešte neidentifikovali tak, ako ich poznáme dnes. Ľudia, ktorí boli na spektre, boli často vnímaní ako čudáci, spoločensky neobratní, či zvláštni – a nikto netušil, že ide o neurodiverzitu, ktorá si vyžaduje citlivý prístup. Práve preto sme sa rozhodli do inscenácie priniesť postavu s rysmi Aspergerovho syndrómu – nielen ako reflexiu doby, ktorá takýchto ľudí nechápala, ale aj ako hlas, ktorý dokáže pomenovať veci pravdivo, bez kalkulu a bez strachu. Jej pohľad na morálku a pravdu – surový, detinsky úprimný – nám

umožnil otvárať témy, ktoré ostatní v inscenácii potláčajú alebo obchádzajú.

Odkiaľ je výrok „Svietime tu ako u Mikuškova“?

Ing Viktor Mikuška bol prvým riaditeľom strednej priemyselnej školy. Býval aj s rodinou v učiteľskom byte v priestoroch školy. Podľa pamätníkov sa u nich v celom byte vždy svietilo dlho do noci. Jeho manželka vraj mala strach z tmy. Toto spojenie sa bežne používalo v štiavnických domácnostiach, keď niekto nezhasol večer svetlo.

Stretneme sa ešte s týmto divadlom aj na budúci rok?

Áno. Radi by sme v reprízach pokračovali, pretože o divadlo Kosmopol a Monopol je stále záujem a kvôli obmedzenej kapacite sme ešte tento zážitok nedopriali všetkým. Zároveň sa jedná o pomerne náročnú produkciu, kde máme 22 hercov a tak ešte hľadáme sponzora, ktorý by nám pomohol s nákladmi. Ak sa to podarí, mohli by sme začať opäť v máji 2026.

Divadla sa zúčastnili aj niektorí slovenskí herci, preto som sa ich opýtala, ako vnímali predstavenie:

Heidi Š. – „Bola som prekvapená a mala som zimomriavky. Charaktery jednotlivých postáv ma bavili. Bolo to na zasmiatie, aj do plaču.“

Braňo D. – „Bol som plný očakávaní a tie sa naplnili. Chcel by som to možno vidieť ešte raz. Inak som bol veľmi nadšený. Najviac času som strávil v kaviarňi. Divadlo takéhoto typu je veľmi náročné režijne obsiahnuť, ale téma má silný odkaz.“

Ing. Daniela Sokolovičová

Tenisový turnaj- 14. ročník v Dekýši

V sobotu 9. augusta 2025 sa v malebnej obci Dekýš uskutočnil XIV. ročník tenisového turnaja vo štvorhre o pohár predsedu OZ Dekýšan.

Turnaj sa konal na miestnom multifunkčnom ihrisku za účasti 7-mich tímov, a to konkrétne z obce Dekýš, mesta Banská Štiavnica, mesta Žarnovica, mesta Banská Bystrica, obce Hliník nad Hronom a Ladomerská Vieska. Multifunkčné ihrisko je situované na brehu toku potoka Jablonianky vo veľmi peknom prostredí s výhľadom na Kostol narodenia Panny Márie a evanjelický kostol. Otvorenie turnaja sa uskutočnilo o 9-tej hodine, a to slovenskou štátnou hymnou. Po nej pristúpil k mikrofónu predseda OZ Dekýšan Ing. Roman Lauko a všetkých zúčastnených privítal.

Vo svojom príhovore vyjadril radosť s počtom zúčastnených tímov a najmä s tým, že prvýkrát na turnaji mohol privítať vychádzajúcu tenisovú nádej, ešte len 8 ročnú tenistku z B. Štiavnice Liu Kondrátovú. Vyžval všetkých hráčov k fair play hre a poprial im veľa tenisového umenia a radosti z hry. Následne predseda OZ Dekýšan poďakoval sponzorom: spoločnosti Winer B. Štiavnica p. Stanislav Kuka, výroba kvalitných ponožiek a podkoleniek, poľovnímu združeniu Višničky-Vysoká, Dužina B. Štiavnica, COOP Jednota Žarnovica, Allcom, p. Ján Pačesa, kopírovanie, rozmnožovanie, výroba reklamy,

Tímy tenisového turnaja FOTO ARCHÍV OZ DEKÝŠAN

M&M Wasch&Coffe Banská Štiavnica, Lenka Bieliková, Dekýš, S-ko potraviny Štiavnické Bane, Lukáš Miko. V ďalšom priebehu turnaja boli vylosované dve skupiny, jedna skupina tri tímy a druhá skupina štyri tímy. V skupinách sa hralo systémom každý s každým na jeden set. Po základnej časti bolo stanovené poradie tímov. Najlepšie štyri tímy v skupinách vytvorili novú nadstavbovú skupinu, kde sa hralo o umiestnenie na prvom až štvrtom mieste. Ostatné tri tímy vytvorili skupinu, kde sa hralo o umiestnenie na piatom až siedmom mieste. V nadstavbovej časti sa tiež hralo systémom každý s každým. Počas turnaja bolo o všetkých hráčov a divákov postarané, podával sa kotlíkový guláš z diviny, čapovalo sa pivo a kofola. Počasie bolo skoro až tropické, teplomer ukazoval 30 stupňov. Turnaj poskytol divákovi hodnotné

a napínavé zápasy. Celkovým víťazom turnaja sa stala dvojica zo Žarnovice – Ľubomír Hajdoni, Miloš Hajdoni, druhé miesto obsadila dvojica Vladimír Baran, JUDr. Igor Valent a na bronzovom mieste skončila dvojica Miloš Baranec, Pavol Rychecký. Občianske združenie Dekýšan organizuje tenisový turnaj od roku 2012. Tenisový turnaj vo štvorhre sa stal trvalou športovou súčasťou regiónu Banskej Štiavnice a tiež už prenikol do ďalších blízkych regiónov. Organizátori sa tento turnaj snažia rok čo rok skvalitňovať a profesionalizovať, o čom svedčí bohatá divácka návštevnosť a opakujúci sa záujem zo strany hráčov. Prajeme im do ďalšieho obdobia veľa kvalitných turnajov, množstvo zaujímavých hráčov, davy spokojných divákov a hlavne početnú skupinu sponzorov. Športu zdar!

Spracoval: JUDr. Gejza Volf

Futbal

Remíza v gólovej prestrelke!

Domáci zápas FK Sitno Banská Štiavnica proti TJ ŠK Sokol Jakub priniesol divákovi poriadnu dávku gólových momentov. V dramatickom stretnutí, ktoré sa nieslo v ofenzívnom duchu, sme si so súperom podelili body po remíze 3:3. Góly FK Sitno: 16' Cesar Santos Moura, 58' Henrique Da Cruz Pereira, 84' Henrique Da Cruz Pereira. Ďakujeme fanúšikom za podporu – Sitno, do toho!

Dorast so suverénnym víťazstvom

Úspešný víkend pre FK SITNO zakončil dorast, ktorý suverénnym výkonom zvíťazil na domacom ihrisku nad ŠK Badín OZ vysoko 6:0, góly: 2' Kertész, 11' Kertész, 35' Gallo, 37' Pastier, 58' Kočtúch, 85' Hankovič. Chalani, gratulujeme!

Cez víkend odohrajú žiaci, dorast a A-mužstvo zápasy vonku. Bez futbalu však nezostaneme 30.8. začína ObFZ ZH pre našich ďalších žiakov, ktorí doma privítajú TJ INTER Horná Ves.

Žiaci 2x víťazne

Na domacom štadióne sa odohralo 3.kolo II. ligy našich žiakov. Aj napriek tomu, že prázdniny sú ešte v plnom prúde, chlapci podali výborné výkony a v oboch prípadoch zvíťazili nad súperom z Brusna.

Kam na futbal?

30.8.

U15 „B“ - TJ Inter Horná Ves, 10.00 h (D)

U19 - TJ Kriváň, 10.00 h (V)

31.8.

U15 - MFK Strojár Krupina, 10.00 h (V)

U13 - MFK Strojár Krupina, 11.45 h (V)

A-mužstvo - MFK Strojár Krupina, 16.30 h (V)

Bavíme sa futbalom!

FK Sitno BŠ

Ponuka

Základná škola Jozefa Kollára ponúka priestory jedálne na konanie spoločenských udalostí, osláv, večierkov a pod.

Kontakty:

0904 523 872, 0911 875 772.

ZŠ J. Kollára

Slovenská autobusová doprava Zvolen, a. s.	OZNAM PRE CESTUJÚCICH KYVADLOVÁ DOPRAVA		DNI SVÄTÉHO HUBERTA 30. – 31. august 2025 Svätý Anton

ODCHODY AUTOBUSOV	30.8.2025 (SOBOTA)												
BANSKÁ ŠTIAVNICA, križ. SVÄTÝ ANTON ZŠ	6:25	8:50	9:50	10:50	11:50	12:20	12:50	13:50	14:50	15:35	15:50	16:50	18:40
SVÄTÝ ANTON ZŠ BANSKÁ ŠTIAVNICA, križ.	9:29	9:35	10:29	11:35	12:29	13:29	13:35	14:29	15:29	16:29	17:29	17:46	-

ODCHODY AUTOBUSOV	31.8.2025 (NEDEĽA)											
BANSKÁ ŠTIAVNICA, križ. SVÄTÝ ANTON ZŠ	6:25	7:50	8:50	9:50	10:50	11:50	12:20	15:35	18:40	19:00	20:15	
SVÄTÝ ANTON ZŠ BANSKÁ ŠTIAVNICA, križ.	8:29	9:29	9:35	10:29	11:35	12:29	13:35	17:46	-	-	-	

reality

■ Predám 2-izbový byt, sídl. Drieňová, tel.č.: 0915 811 306

služby

■ Robím kosenie, mulčovanie pozemkov. Orba, pôdna úpravy. Cena dohodou. Tel.č.: 0907 140 827

Sociálna – Senior

prepravná služba Banská Štiavnica
Pre seniorov a návštevníkov nemocnice. Pre seniorov a ZŤP. Pre ZŤP na invalidnom vozíku
0948 460 700

Pracovná doba:

Pondelok – Piatok 6.30 – 17.00

DONÁŠKA
AŽ K VAŠIM
DVERÁM

- POTRAVINY •
- ALKO • NEALKO •
- CIGARETY •

OBJEDNÁVKY
NA TEL. Č.: 045/692 0150

PRÍJEM OBJEDNÁVOK:
PO – PI: 7:00 DO 19:00 HOD.
SO: 7:00 DO 14:00 HOD.
NE: 7:00 DO 12:00 HOD.

POPLATOK ZA DOVOZ V BŠ: 1,- €

Inzerujte aj vy
v Štiavnických novinách

ČISTENIE HROBOV
– BEZ CHÉMIE, ŠETRNE
A ZA DOBRÚ CENU

Postaráme sa o hroby
vašich blízkych s úctou.

☎ 0919 361 240

Hľadáme NEHNUTEČNOSTI NA PREDAJ

POZEMKY • DOMY • BYTY
– V BANSKEJ ŠTIAVNICI A OKOLÍ
PREDÁVATE? ZAVOLAJTE NÁM
A ZÍSKAJTE BEZPLATNÉ OCENENIE.

☎ 0940 103 310

RE/MAX – SVETOVÁ SIEŤ REALITNÝCH KANCELÁRIÍ

L.N.Trade Pod Sitnom

registrovaný sociálny podnik

ponúka:

- stavebnú činnosť
- murárske práce

☎ 0911 772 771

Kosenie a čistenie záhrad,
odvoz záhradného odpadu
a spilovanie stromov.

Kontakt:

0919 396 500

NÁTERY STRIECH,
VÝŠKOVÉ PRÁCE

T.č.: 0944 633 121
email: baciack@gmail.com

PONÚKAME
PRÁCE
V ZÁHRADĚ

- PILENIE A OREZÁVANIE STROMOV
- ŠTIEPKOVANIE KONÁROV
- KOSENIE TRÁVNIKOV
- ČISTENIE POZEMKOV,
- CELOROČNÁ ÚDRŽBA ZÁHRAD A SADOV

0911 670 900

Predám Škodu Fabia 1,2

roč. 2006. Nová batéria,
generálka motora, udržiavané
zimné a letné pneumatiky
na diskoch, najazdených
298 600km. STK do 10/25,
EK do 11/25, cena 800 €.

Tel. č.: 0905 617 334

POZÝVAME DETI A RODIČOV

DEŇ
OTVORENÝCH
DVERÍ

KDE: Tenisové kurty
Horná Resla 1
Banská Štiavnica

KEDY: 4.9.2025 o 17:00

f Tenisový klub Junior ☎ 0915 212 527

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

■ Dvojtyždenník Mesta Banská Štiavnica vychádza každý druhý štvrtok, redakčná uzávierka je v pondelok do 9:00
■ redaktor: Mgr. Michal Kríž ■ redakčná rada: Mgr. Nadežda Babiaková, Ing. Ivana Nikolajová, Mgr. Martin Ma-charik, Mgr. Lukáš Pellegrini, JUDr. Gejza Volf ■ jazyková úprava: Katarína Kissová ■ sadzba a dizajn: Mgr. Má-ria Sisková ■ adresa redakcie: Mestský úrad Banská Štiavnica, oddelenie kultúry, športu a mediálnej komunikácie, Kammerhofska 1, Banská Štiavnica, tel.: 045 6949652, 0918 688 850, e-mail: michal.kriz@banskastiavnica.sk. Reg.č. SKP 27. Podávanie nov. zas. povolené OZ SsRP B.Bystrica č.j. 1167/94-PTP zo dňa 6.4.1994 ■ vydavateľ: Mesto Banská Štiavnica, Radničné námestie 1, 969 24 Banská Štiavnica, IČO 00 320 501 ■ evidenčné číslo: EV 4429/11 ■ ISSN 1337-8023 ■ tlač: Nikara, Krupina ■ redakcia si vyhradzuje právo redakčného krátenia a úpravy rukopisov! Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Akékoľvek preberanie, rozmnožovanie a ďalšie rozširovanie článkov, ich častí, výtvarných riešení a reklám bez predchádzajúceho písomného súhlasu redakcie je podľa Autorského zákona zakázané. Obsah článkov nemusí byť vždy totožný s názorom redakcie.

© Redakcia Štiavnických novín

